

Nota van Reactie

op zienswijzen over de planMER bepalen voorkeurslocaties drinkwaterwinning Twente-Achterhoek

No.	Indiener	Samenvatting zienswijze	Antwoord zienswijze	Gevolgen voor planMER
1	H. Valk, namens 48 grondeigenaren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Komst van een winning in Vriezenveen-Daarle leidt tot verkleining of doorsnijding van huiskavels. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om de weidegang vorm te geven. 2. Om een goede drinkwaterkwaliteit te verkrijgen zal in Vriezenveen-Daarle uitgebreide zuivering met chemicaliën nodig zijn. In de andere gebieden is dit niet van toepassing. Dit is niet duurzaam. 3. De waterwinning van 7 miljoen m³ water zal een verlies van ongeveer 20 HA landbouwgrond betekenen. Met als gevolg een tekort aan ruwvoer. 4. De watertoevoer zou moeten gebeuren via de Veeneleiding. De Veeneleiding wordt gevoed door vele rioolwaterzuiveringen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. De inrichting van het puttenveld is niet uitgewerkt in de planMER. Vitens wordt trekker van het vervolg (projectMER) Het inpassingsproces wordt een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor belangen van de stakeholders in het gebied. Door de inrichting van het puttenveld slim te kiezen (bijvoorbeeld op een perceelsgrens) kan het aantal doorsnijdingen worden beperkt. 2. Het zuiveringsproces en chemicaliëngebruik is per locatie in hoofdstuk 11 van de planMER in beeld gebracht. Locaties Daarle en Vriezenveen scoren op dat punt licht negatief. Reststoffen worden volledig hergebruikt in hoogwaardige en duurzame oplossingen. De uiteindelijke locatieafweging is gebaseerd op meerdere thema's. 3. In het besluit over de planMER is een maximale onttrekking van 5 miljoen m³/jaar vastgesteld voor de locatie Vriezenveen-Daarle. Bij de inrichting van het puttenveld in de projectMER zal Vitens de belangen van stakeholders in het gebied betrekken. De landbouwbelangen worden daarbij meegenomen. Reguliere landbouw kan in het grondwaterbeschermingsgebied en intrekgebied gewoon doorgang vinden. 4. De kwaliteit van het water dat wordt aangevoerd (als onderdeel van mitigerende maatregelen) is een aandachtspunt (zie paragraaf 18.4.5, pagina 602 van de planMER). In de projectMER zal onderzocht worden welk water wordt ingelaten en hoe geborgd 	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>

		<p>5. Het is onmogelijk om naar hooggelegen es- en haargronden op een natuurlijke wijze water toe te laten vloeien. Verdroging zal het gevolg zijn met grote schade voor de desbetreffende agrariërs.</p> <p>6. In de lager gelegen veengronden zal inklinking van de bodem plaatsvinden. Gebouwen die onvoldoende zijn gefundeerd kunnen hierdoor verzakken.</p>	<p>wordt dat wateraanvoer de winning en bestaande functies zo min mogelijk beïnvloedt.</p> <p>5. In de PlanMER zijn de mitigerende maatregelen op macro niveau doorgerekend door te bekijken of er voldoende water beschikbaar is (zie bijlage 21, onderzoek voorkeursalternatief, onderdeel waterbalans en waterbeschikbaarheid). De exacte invulling van de wateraanvoer (inrichting waterlopen en/of waterpartijen wordt bepaald in de projectMER. Op zich is wateraanvoer naar een hogere esgrond (technisch) wel mogelijk middels opvoergemalen. De haalbaarheid hiervan zal in de projectMER nader worden onderzocht.</p> <p>6. In de planMER is zetting van de bodem onderzocht (zie hoofdstuk 6 en bijlage 9A). Oxidatie en inklinking van veengronden bij Vriezenveen-Daarle zijn benoemd als aandachtspunt. Naar aanleiding van de zienswijzen en het advies van de commissie m.e.r. is dit daarom nader onderzocht. Uit dat onderzoek blijkt dat de oxidatie van het veen nu in grote delen van het gebied al maximaal tot bijna maximaal is. Bijdrage van de winning aan dit proces is minimaal, maar kan het proces wel wat versnellen. In de projectMER zullen de risico's voor zetting nader worden beschouwd. Ook zal bekeken worden hoe infiltratie van oppervlaktewater het effect op de grondwaterstands daling en daarmee kans op zettingen kan beperken. De monitoring op grondwaterstanden en zettingen vindt plaats aan de hand van een, later vast te stellen, monitoringsplan.</p>	<p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de winning. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.</p>
2	H. Valk	<p>1. Door de komst van een winning daalt de grondwaterstand. M.n. gronden achter de boerderij zullen sneller verdrogen en minder opbrengen. In de westkant van het zoekgebied ontstaat door de winning juist meer droogteschade in plaats van dat er</p>	<p>1. Direct rondom de winputten is de daling van de grondwaterstand het grootst en is hier ook de droogteschade het grootst. De uiteindelijke ligging van de winputten is niet bepaald in de planMER. Dit wordt in de projectMER gedaan en dan worden gedetailleerdere berekeningen uitgevoerd. Ook wordt in beeld gebracht welke mogelijkheden er zijn om de effecten te beperken. Met de eigenaren die</p>	<p>Geen</p>

		<p>natschade wordt verholpen. Wanneer dit watertekort moet worden aangevuld door middel van beregening zal dit grote financiële gevolgen hebben.</p> <p>2. In het verleden zijn er in tijden van droogte wel eens beregeningsverboden geweest, hoe wordt dit in een waterwingebied geregeld?</p> <p>3. Door het dalen van het grondwater zal vanuit de Veeneleiding water in onze kavelsloten lopen. Het water in de Veeneleiding komt deels van waterzuiveringen wat betekent dat dit vervuild is met medicijnresten. Vervuiling van onze grond en gewassen is daarom niet uit te sluiten.</p> <p>4. Blijft er bij komst van een winning voldoende grond beschikbaar voor landbouw?</p>	<p>schade ondervinden wordt een schaderegeling overeengekomen. De schaderegeling tussen Vitens en de individuele schadeleidende partij komt apart tot stand. Hiervoor is in de Waterwet een aparte regeling opgenomen. De onafhankelijke ACSG adviseert beide partijen over cuasaliteit en hoogte van de schade.</p> <p>2. Wij maken met o.a. de waterschappen afspraken over waterbeschikbaarheid en verdeling. Het operationele waterbeheer ligt bij de waterschappen. In het gebied van waterschap Vechtstromen is een beregeningsregeling Rijn-Oost van kracht.</p> <p>3. Zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 4.</p> <p>4. Zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 3.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
3	E. Pot	<p>1. Zorg om gevolgen van waterwinning op bedrijfsvoering, met name wat betreft opbrengst van het gras- en maisland. Hoe en door wie wordt de droogteschade door de waterwinning bepaald en welke schadevergoeding staat daar tegenover? Als de schade ernstig wordt zal schadevergoeding niet toereikend zijn, hoe gaat u daar mee om?</p>	<p>1. De effecten van waterwinning zijn in de planMER op macro niveau uitgerekend om winlocaties met elkaar te vergelijken. In de projectMER worden door Vitens gedetailleerdere berekeningen voor winlocatie Vriezenveen-Daarle uitgevoerd. Ook wordt in beeld gebracht welke mogelijkheden er zijn om effecten te beperken. Met de eigenaren die schade ondervinden wordt in een aparte procedure door Vitens een schaderegeling overeengekomen op grond van de Waterwet. De onafhankelijke Advies Commissie Schade Grondwater (ACSG) voert daartoe een onderzoek uit naar de droogteschade brengt advies uit aan de betrokken partijen.</p>	<p>Geen</p>

		<p>2. Zijn er nog gevolgen voor het gebruik van de gronden qua bemesting en gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, zijn of komen er middelen die wij niet meer mogen toepassen? Of worden er teelten verboden?</p> <p>3. Wat zijn de gevolgen voor vergunningverlening voor zaken als stallenbouw of het maken van een (diepte)bron voor bijvoorbeeld een warmtepomp?</p>	<p>2. In het aan te wijzen waterwingebied (waar de pompputten staan) geldt dat geen andere activiteiten dan waterwinning zijn toegestaan. Deze gronden zullen over het algemeen worden verworven door het waterbedrijf. Binnen het grondwaterbeschermingsgebied is reguliere landbouw mogelijk. Vanuit het nationaal beleid zijn er bepaalde gewasbeschermingsmiddelen niet toegestaan in grondwaterbeschermingsgebieden. Er zijn geen beperkingen ten aanzien van de gewassenteelt. De ligging van het waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied en intrekgebied wordt in de projectMER nader uitgewerkt en vastgelegd bij vergunningverlening.</p> <p>3. In de Omgevingsverordening zijn regels opgenomen voor wat er wel en niet mag binnen waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden. In een waterwingebied zijn alleen activiteiten die direct verband houden met de drinkwaterwinning en bestaande activiteiten toegestaan. Bestaande activiteiten zijn constructies en werken die al (legaal) aanwezig waren op het moment van inwerkingtreding van de beschermingsregels. Het kan bijvoorbeeld gaan om woningen, wegen, leidingen en installaties. Ook uitbreiding en wijziging van bestaande activiteiten is mogelijk, mits de risico's voor de waterwinning niet toenemen. Het uitgangspunt van beleid voor activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden is dat normale maatschappelijke ontwikkelingen niet belemmerd worden. Alleen nieuwe activiteiten die zich niet verdragen met het doel van de bescherming van het gebied, worden door een verbodsbepaling in de verordening geweerd (o.a. bodemenergiesystemen). Daarnaast vinden we het nodig aan activiteiten, die op zich wel toelaatbaar zijn, voorschriften te verbinden om risico's te beperken. Voor de gehele regeling verwijzen wij naar de Omgevingsverordening.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	---	---	-------------------------

4	Agr. Bedr. Tijink	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wij zijn niet of onvoldoende betrokken bij het voortzetten van de waterwinning Manderveen. 2. Het voortzetten van de waterwinning Manderveen, waarbij de onttrekkingscapaciteit wordt teruggebracht van 3 naar 2 mln m3 per jaar. Het verschil wordt als strategische reserve aangewezen en is alleen inzetbaar in geval van calamiteiten, wij willen daarom in de toekomst geen omrekeningsfactor in de droogte schade regeling van 3 naar 2 mln m3 hebben. 3. Er is geen correcte nulmeting voor de winning in Manderveen. 4. De Bodemonderzoek/kartering werd uitgevoerd toen de nieuwe winning al in werking was en het Duitse water al werd aangekocht. (1,5 mln m3 per jaar). Bodemopbouw (kartering)is hier onvoldoende gecontroleerd (2,5 ha) is te grof onderzocht. Bodemopbouw is hier dermate complex dat het fijn maziger moet worden onderzocht. 5. Nog steeds geen droogteschade regeling voor het nieuwe gebied (Manderveen) winning van drie miljoen m3 (2009) + WAZ (zes miljoen m3) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wij hebben inwoners binnen het zoekgebied zo goed mogelijk geïnformeerd via krant, huis-aan-huis bladen en de website. Daarnaast zijn er diverse informatiebijeenkomsten georganiseerd. Gemeenten en terreinbeherende organisaties zijn betrokken in een klankbordgroep. In de uitwerking van het besluit door Vitens zullen de belangen van de stakeholders in het gebied betrokken worden. 2. De schaderegeling dient met Vitens overeengekomen te worden. Daartoe is een onafhankelijke AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) ingesteld met als opdracht onderzoeken naar droogteschade uit te voeren en advies uit te brengen aan betrokken partijen. 3. Onderdeel van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is het opstellen van een monitoringsplan voor de winning Mander om de effecten van de reductie te meten. Een nulmeting dient daarin ook opgenomen te worden. 4. Deze zienswijze heeft betrekking op het langlopende schadeonderzoek. Niet op voorliggende planMER. In de planMER zijn de effecten van de winning Mander globaal in beeld gebracht ten opzichte van de effecten van winning op andere locaties. Daarbij zijn de meest recente bodemkaarten gebruikt. 5. Deze zienswijze heeft betrekking op het langlopende schadeonderzoek. Niet op voorliggende planMER. Niettemin hebben wij nadere informatie opgevraagd bij de ACSG om na te gaan waarom de doorlooptijd van het onderzoek lang is. Er wordt niet afgeweken van de normale procedure. Dit soort onderzoeken 	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
---	-------------------	---	--	---

			<p>duurt lang omdat de relatie tussen grondwaterstandsverlaging en schades op individuele landbouwbedrijven complex is. Bovendien is het schadeadvies altijd maatwerk en dient het nauwkeurig te zijn. Snelheid en nauwkeurigheid gaan niet altijd samen.</p>	
		<p>6. Nu weer nieuwe winning twee miljoen m³, hoe wil men dit voor de grondeigenaren nog inzichtelijk krijgen. En hoeveel wordt er daadwerkelijk in het groeiseizoen gepompt?</p>	<p>6. Vitens is verantwoordelijk voor de uitwerking van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente. Onderdeel daarvan is het monitoren wat de gevolgen zijn van de reductie. Bij de uitwerking zullen de belangen van stakeholders in het gebied betrokken worden.</p>	Geen
		<p>7. In 2014, 2015 en 2016 is er nog geen WAZ (schade Duitse winning) uitbetaald hoe wil men dit meenemen in de nieuwe droogte schaderegeling ? en eventuele toekomstige wijzigingen aan Duitse zijde van de zelfde "slenk van Reutum". Wij zijn van mening dat men eerst de oude droogte schade afwerkt en uitbetaald en dan pas met de nieuwe droogteschade moet gaan rekenen,</p>	<p>7. De schaderegeling dient met Vitens overeengekomen te worden. Daartoe is een onafhankelijke AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) ingesteld met als opdracht onderzoeken naar droogteschade uit te voeren en advies uit te brengen aan betrokken partijen. Pas nadat de winning wordt gereduceerd ontstaan een situatie waarover partijen (agrariers en Vitens) nadere afspraken kunnen maken. Wij verwachten dat dit pas zal ontstaan nadat er een winning in Vriezenveen-Daarle operationeel is.</p>	Geen
		<p>8. In de Plan MER wordt niet ingegaan op hoeveel m³ er wordt gewonnen bij WAZ in Duitsland?</p>	<p>8. In de planMER zijn de milieueffecten van de potentiële winlocaties binnen het zoekgebied (waaronder Mander) doorgerekend. Andere onttrekkingen in de omgeving zijn als autonome situatie meegenomen in het model.</p>	Geen
		<p>9. Door de winning daalt de grondwaterstand. Landbouwers ondervinden hiervan de gevolgen, zoals inklinking van (veen)grond, afname organische stof, verzuring van gronden, hogere kostprijs bij voeraankoop.</p>	<p>9. Het doel van de planMER is om locaties op marco niveau met elkaar te vergelijken. Het is juist dat de effecten op lokale schaal en per agrariër gevolgen kunnen hebben maar dit wordt in het traject van vergunningverlening nader in beeld gebracht. In de planMER is gekeken naar de worst-case situatie. De werkelijke effecten van de reductie van Mander zullen gemonitord worden.</p>	Geen

		<p>10. Rapportage Alterra, wat is hier bij uitgekomen?</p> <p>11. Wat doen ondergrondse waterstromingen op natuur en Landbouw als er meer water wordt onttrokken op Duits grond gebied?</p> <p>12. ACSG is naar onze mening onvoldoende op de hoogte van de markt en ontwikkelingen in de landbouw,</p> <p>13. Wateraanvoer is waarschijnlijk niet mogelijk in dit gebied, zijn er nog andere maatregelen om de schade te beperken voor de grond gebruikers?</p>	<p>10. Alterra heeft, conform het advies van de commissie m.e.r., nader uitgezocht wat de invloed van de winning in Vriezenveen-Daarle is op veenoxidatie en maaiveld daling. Dit is niet uitgezocht voor Mander, omdat het om een bestaande winning gaat.</p> <p>11. In de planMER is een wijziging van de onttrekking in Duitsland niet beoordeeld. De vergunde situatie is als uitgangspunt genomen.</p> <p>12. De zienswijze heeft betrekking op de schaderegeling, niet op planMER. De ACSG bestaat uit deskundigen op gebied van hydrologie, bodemkunde, landbouw, geotechniek, bouw- en funderingstechniek, natuur- en bosbeheer, bouwrecht en bestuursrecht. U kunt hierover contact opnemen met de ASCG.</p> <p>13. Samen met het waterschap zijn de mogelijkheden voor mitigatie bekeken. Veel mitigatiemogelijkheden in het gebied zijn al benut. Er zal gemonitort worden wat de effecten zijn van de reductie van de winning Mander van 3 miljoen m³/jaar naar 2 miljoen m³/jaar.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
5	D. Schutmaat	<p>1. Door waterwinning in Daarle zal het grondwater nog verder zakken waardoor al vroeg in de zomer verdroging optreedt. Hierdoor zal het weiden van koeien steeds moeilijker worden, met als gevolg het mislopen van een weidepremie;</p> <p>2. Door de zandgrond lijkt wateraanvoer hier moeilijk realiseerbaar;</p>	<p>1. Direct rondom de winputten is de daling van de grondwaterstand het grootst en is hier ook de droogteschade het grootst. De berekeningen in de planMER zijn globaal van aard. In de projectMER worden gedetailleerde(re) berekeningen uitgevoerd en wordt de schade bepaald. Ook wordt in beeld gebracht welke mogelijkheden er zijn om de schade te beperken. Met de eigenaren die schade ondervinden wordt een schaderegeling getroffen.</p> <p>2. In de PlanMER zijn de mitigerende maatregelen globaal doorgerekend door te bekijken of er voldoende water beschikbaar is (zie bijlage 21, onderzoek voorkeursalternatief, onderdeel waterbalans en waterbeschikbaarheid). De exacte invulling van de wateraanvoer (inrichting waterlopen</p>	<p>Geen</p>

		<p>3. Is beregenen nog mogelijk als het wingebed er komt en staat hier een eerlijke vergoeding tegenover?</p> <p>4. wanneer hier een winning komt wordt er grond onttrokken aan de landbouw. Voor ons bedrijf geldt dat we geen grond kunnen missen door de Wet Grondgebonden Groei.</p> <p>5. Mogen mest en gewasbeschermingsmiddelen ongewijzigd worden voortgezet of komen er beperkingen?</p> <p>6. Om in Daarle water van goede kwaliteit van te verkrijgen is er een uitgebreide zuivering met chemicaliën nodig. Dit is niet duurzaam. Is het wel verantwoord om van dit slechte water, water voor humane consumptie te produceren?</p> <p>7. De mogelijke aanvoer (mitigatie) via de Veeneleiding of Twentekanaal zie ik als grote bedreiging voor ons bedrijf. De Veeneleiding en Twentekanaal wordt gevoed door vele rioolwaterzuiveringen. Wij lopen dan het risico dat onze grond vervuild raakt met industrie water en water vervuild met medicijn residuen.</p> <p>8. de informatievoorziening vooraf aan deze beslissing was zeer slecht. Ik ben van mening dat wij als grondbezitters als eerste geïnformeerd hadden moeten worden en niet als de keuze voor een gebied al is gevallen.</p>	<p>en/of waterpartijen wordt bepaald in de projectMER.</p> <p>3. Zie indiener 2, vraag en antwoord 2.</p> <p>4. Zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>5. Zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>6. Zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>7. Zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 4.</p> <p>8. Zie indiener 4, vraag en antwoord nummer 1.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
6	B. Hoff	<p>1. door winning in Vriezenveen-Daarle zorgen over de zetting van de gebouwen en het erf. Door de veenachtige ondergrond, die gaat inklinken als het droog wordt, ben ik bang voor verzakkingen op het erf en scheuren in</p>	<p>1. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6.</p>	<p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de</p>

		<p>muren en kelders.</p> <p>2. Wanneer veengrond in het voorjaar al droog is, zul je het hele jaar droogteschade hebben, want als veen eenmaal droog is duurt het heel lang voor het weer voldoende nat is voor de grasgroei.</p> <p>3. door de winning gaat er 25 tot 50 ha.. uit de agrarische bestemming. Dit zal een prijsopdrijvend effect hebben.</p> <p>4. er is verteld dat de kwaliteit van het grondwater slecht is en dat er veel kosten moeten worden gemaakt om het water goed te krijgen, waarom dan hier?</p> <p>5. hoe is de relatie met Natura 2000 gebied Engbertsdijksvenen, waar men het waterpeil wil verhogen?</p> <p>6. Mag gebruik van mest en gewasbeschermingsmiddelen ongewijzigd plaatsvinden in het waterwingebied?</p> <p>7. Grondgebruikers dienen schadeloosgesteld te worden, schade door</p>	<p>2. zie indiener 2, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>3. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 3.</p> <p>4. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>5. In de planMER (7.2.6) is berekend dat het invloedsgebied van de winning (5 cm-contour) niet reikt tot Engbertsdijksvenen. Een eventuele peilopzet bij Engbertsdijksvenen heeft geen directe relatie met de winning. Naar aanleiding van de zienswijzen en het advies van de commissie m.e.r. is dit nader onderbouwd. Daaruit blijkt dat eventuele hydrologische effecten uiterst klein zijn, maar dat deze niet op voorhand volledig zijn uit te sluiten zonder eventuele aanvullende mitigerende maatregelen. Ten behoeve van de vergunningaanvraag zal er in de projectMER een (aanvullende) passende beoordeling uitgevoerd moeten worden.</p> <p>6. Zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>7. De schaderegeling dient met Vitens overeengekomen te worden. Daartoe hebben de provincies een</p>	<p>winning. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar de effecten van winning in Vriezenveen-Daarle op N2000 gebieden. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het planMER.</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	--	--	---

		de winning moet betaald worden.	onafhankelijke AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) ingesteld met als opdracht onderzoeken naar droogteschade uit te voeren en advies uit te brengen aan betrokken partijen.	
7	Gem. Twenterand	<p>1. Het is lang onduidelijk geweest welke locatie in de omgeving van Vriezenveen nu uiteindelijk is beoordeeld in de onderzoeken van de PlanMER.</p> <p>2. de communicatie naar het gebied en de gemeente was tijdens het proces op zijn zachtst gezegd slecht vormgegeven.</p> <p>3. Gezien de termijn van de zoektocht drinkwaterwinning moet naar onze mening ook de gemeentelijke Structuurvisies in de afweging worden betrokken Het gaat hier om een wettelijke planfiguur. Inmiddels heeft besluitvorming over een aantal van deze ontwikkelingen in Vriezenveen doordoen meer concrete uitwerking gekregen (locatiekeuze zwembad,ontwikkeling wonen).</p> <p>4. Er is vooral gekeken naar de effecten voor de drinkwaterwinning. Hoe zijn deze onderzoeken gedateerd? Wij vragen u in hoeverre nieuwe ontwikkelingen meegenomen zijn?</p> <p>5. Wat de (ruimtelijke)effectenen (mogelijke)beperkingen van de aanwijzing van een drinkwaterwinlocatie (waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied, 25 jaarszone) op activiteiten en andere functies in de omgeving van de drinkwaterwinning zijn, is onvoldoende in beeld</p>	<p>1. In de planMER is een zoekgebied vastgesteld waarbinnen de locaties van de winning gezocht moet worden. De exacte ligging van de onttrekking wordt bepaald in de projectMER waarbij in de projectMER meerdere locaties onderzocht worden.</p> <p>2. zie indiener 4, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>3. Uitgangspunt in de planMER zijn vastgestelde plannen en ontwikkelingen waarover al een besluit genomen is. Hiermee kunnen ze als zekerheid meegenomen worden in de beoordeling van omgevingseffecten. De structuurvisie en (toekomstige) ontwikkelingen (zoals bijvoorbeeld een zwembad) worden in de projectMER meegenomen bij de bepaling van de mogelijke locaties voor het puttenveld en pompgebouwen.</p> <p>4. In de planMER zijn juist ook de effecten van de verschillende potentiële winlocaties op de omgeving beoordeeld. In 2014 is het startdocument voor de planMER vastgesteld. Ontwikkelingen die op dat moment in vastgestelde (bestemmings)plannen waren opgenomen zijn als uitgangspunt gehanteerd.</p> <p>5. Het doel van de planMER is om locaties op marco niveau met elkaar te vergelijken. Voor de voorkeurslocatie Vriezenveen-Daarle is een voorlopig intrekgebied bepaald en zijn de globale omgevingseffecten in beeld gebracht. De uiteindelijke ligging van het waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied en intrekgebied wordt in de projectMER bepaald en vastgelegd bij vergunningverlening.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>

		<p>6. Wij vragen duidelijkheid te geven over de (kostenverhogende) beperkingen voor een aantal bestaande en nieuwe ontwikkelingen</p> <p>7. Als gemeente moeten we de ruimtelijke bescherming vastleggen in het bestemmingsplan, terwijl op dit moment het traject voor actualisatie van het bestemmingsplan Buitengebied gevorderd is.</p> <p>8. Wat zijn de effecten van de combinatie van de winning op locaties Vriezenveen en Daarle?</p> <p>10. Ook vragen wij u bij wie de kosten van beperkingen en compensatie komen te liggen.</p> <p>11. wij gaan er van uit dat u in het</p>	<p>6. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6; Zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2; zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 3; zie indiener 6, vraag en antwoord nummer 5; zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6.</p> <p>7. Zodra het besluit definitief is en het voorlopige intrekgebied voor de nieuwe drinkwaterwinning in Vriezenveen-Daarle is vastgelegd in de Omgevingsvisie en –verordening, dient deze inderdaad binnen de wettelijke termijn van 1 jaar over te worden genomen in het gemeentelijk bestemmingsplan.</p> <p>8. In de planMER is aangegeven (zie conclusie pagina 557) dat, bij een gecombineerde winning in Vriezenveen en Daarle, in het gebied er tussen sprake is van een (iets) groter effect dan bij een onttrekking op één van deze winlocaties. In de planMER zijn meerdere varianten van de winlocaties bekeken. De uiteindelijke positionering van de onttrekking wordt uitgewerkt in de projectMER en dan zullen ook de effecten tot in detail bepaald worden.</p> <p>10. zie indiener 6, vraag en antwoord nummer 7.</p> <p>11. Vitens is straks als initiatiefnemer verantwoordelijk</p>	<p>Er is nader onderzoek gedaan naar de effecten van winning in Vriezenveen-Daarle op N2000 gebieden. Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de winning. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	--	--	--

		<p>vervolgproces goed zult communiceren over de te verwachten effecten en de mogelijkheden voor compensatie, zowel met gebiedsbewoners als met de gemeente, en met voldoende oog voor alle belangen</p>	<p>voor het proces van projectMER en het doorlopen van een zorgvuldig gebiedsproces waarbij de verschillende belanghebbenden worden betrokken.</p>	
8	Waterschap Vechtstromen	<p>1. Waterschap stemt in met het voorkeursalternatief.</p> <p>2. Graag zijn wij betrokken bij het opstellen van het Plan van Aanpak voor de invulling van de monitoring van effecten van de reductie van winning Mander.</p> <p>3. vragen wel om te zoeken naar een mogelijkheid om de capaciteit van Mander zo snel als mogelijk terug te brengen, zodat er eerder duidelijkheid is over de toekomstige inzet van de winning Mander.</p>	<p>1. Wij danken u voor het onderschrijven van het besluit.</p> <p>2. Vitens zal het initiatief nemen voor het opstellen van een monitoringsplan voor Mander. Hierbij betreft zij ook het waterschap.</p> <p>3. De winning bij Mander kan terug worden geschroefd wanneer er alternatieve capaciteit wordt gerealiseerd bij de winning in Vriezenveen/Daarle.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
9	Vitens	<p>1. Vitens draagt het besluit en zal met Provincie, waterschappen en belanghebbenden rond de winlocatie uitwerking geven aan het besluit.</p>	<p>1. Wij danken u voor het onderschrijven van het besluit.</p>	<p>Geen</p>
10	H. Brink	<p>1. Door winning in Vriezenveen-Daarle meer droogteschade, minder gewasopbrengst, meer ziekten en onkruid in gewas. Wat is de vergoeding?</p> <p>2. De koeien drinken in de weide water wat uit lokaal geslagen bronnen van ongeveer 5 meter diep komt. Dichtbij waterputten die voor de waterwinning zijn, zal het grondwaterpeil zodanig zakken dat de koeien geen drinkwater meer uit die putten kunnen halen. Welk oplossing hebben jullie hiervoor?</p> <p>3. In totaal zal er voor de waterwinning 30 tot 50 hectare grond nodig zijn wat niet meer als landbouwgrond gebruikt kan worden. Dit heeft gevolgen voor de</p>	<p>1. zie indiener 2, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>2. zie indiener 2, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>3. zie indiener 1, vraag en antwoord nummers 3 en 1.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>

		<p>grondprijs, grondgebondenheid, weidegang. Verkaveling zal in bijna alle gevallen negatief uitpakken voor mijn bedrijf.</p> <p>4. In het zoekgebied Vriezenveen en het veenschap is veel veen aanwezig. Door de winning ontstaat inklinking en verzakking. Daardoor krijg je veel structuurschade in de grond en schade aan gewassen. Ook gebouwen kunnen gaan verzakken. Welke preventieve maatregelen worden getroffen? Wat is de vergoeding hiervoor, krijg ik ook de daling van de grondprijs vergoed?</p> <p>5. Welke beperkingen krijgen wij als grondgebruikers in een waterwingebied? Bijv. bij bouw stal, bemesting, gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, mogelijkheden teelten bloembollen en aardappelen.</p> <p>6. Zorg om kwaliteit aanvoerwater en vervuiling grond. Wat voor een water wordt aangevoerd?</p> <p>7. Hoe wordt aantasting van draagkracht en productiviteit van de grond voorkomen door veranderingen in het watersysteem? Hoe krijg ik vergoeding voor schade?</p> <p>8. de kosten voor het zuiveren van het grondwater vallen hoger dan gemiddeld uit, omdat de kwaliteit van het grondwater mede door het veen lager is. Waarom is Vriezenveen toch nog steeds een mogelijke locatie is?</p>	<p>4. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6; zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>5. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2; zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 3.</p> <p>6. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 4.</p> <p>7. zie indiener 5, vraag en antwoord nummer 2; zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>8. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 2.</p>	<p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de winning. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	--	---	---

		<p>3. Wij vinden het terecht dat de keuze niet op de Sallandse Heuvelrug is gevallen. Is deze locatie nu geheel uit beeld?</p> <p>4. Het onderzoek is onvoldragen:</p> <p>a. de natuur beperkt zich niet tot natura2000 en uw moet meer gebieden in uw onderzoek betrekken</p> <p>b. onzekerheden mitigatie: zowel op kwantiteit als kwaliteit</p> <p>c. kleine onttrekkingen (beregeningsputten, zijn niet meegerekend</p> <p>d. voormalige stort Westerhaar niet meegenomen</p> <p>e. archeologische en cultuurhistorische volledig waarderen</p> <p>f. geen cumulatie van natuurbedreigende effecten (luchtverontreiniging, vermesting, geluidshinder) onderzocht</p> <p>g. u hanteert geen worst case benadering (GLG ipv max laagste gw stand)</p> <p>5. Advies om een duurzame invulling van de winning Daarle/Vriezenveen te geven en daar voldoende gronden (ook tussenliggende kavels) voor aan te schaffen, zodat watervoorziening en recreatie optimaal te regelen. Advies om de zuiveringsgebouwen in beëindigd of stoppend agrarisch bedrijf te plaatsen.</p> <p>6. Diverse vragen en onduidelijkheden (per bladzijde) met betrekking tot/in de concept-PlanMER:</p>	<p>waterbeschikbaarheid en hoge zuiveringskosten. De andere potentiële winlocaties scoorden, alles overwegende, beter. Een heroverweging van deze locatie is niet aan de orde.</p> <p>3. In het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente worden de voorkeurslocaties Mander en Vriezenveen-Daarle aangewezen. De locatie Sallandse Heuvelrug is daar geen onderdeel van.</p> <p>4. In de beoordeling van effecten op natuur is alle natuur meegenomen. Bij de weging van effecten is onderscheid gemaakt in Europees beschermde natuur, ecologische hoofdstructuur (tegenwoordig Natuurnetwerk Nederland) en natuur buiten het Natuurnetwerk. Er is gekeken naar effecten zonder mitigatie en met mitigatie voor de huidige situatie. Bestaande onttrekkingen en risicovolle stortlocaties zijn voor zover deze bekend waren meegenomen in de beoordeling. Zoals aangegeven in het Startdocument bij de planMER zijn effecten op natuur die het gevolg kunnen zijn van een voorgenomen alternatief meegenomen. Het betreft vooral effecten via het grondwatersysteem. De effectbepaling is gebaseerd op breed gedragen beoordelingsmethodieken, waarin met name de voorjaarsgrondwaterstand (GVG) en laagste zomergrondwaterstand (GLG) bepalend zijn voor effecten op natuur.</p> <p>5. In de planMER is veel aandacht besteed aan de kansen voor ruimtelijke kwaliteit op de potentiële winlocaties. De exacte locatie en inrichting van het puttenveld en zuiveringsgebouw is niet uitgewerkt in de planMER. Vitens wordt trekker van het vervolg (projectMER). Het inpassingsproces wordt een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor belangen van de stakeholders in het gebied.</p> <p>6.</p> <p>a. Tabel 6.83 op bladzijde 241 en 6.89 op bladzijde 248 laat het indicatief berekend areaal (in hectare)</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	---	---	---

		<p>a. Blz. 241 en 246 Vermeld wordt dat bij een winning 3 m³/m³/pj de inklinking van de Hoofdweg (provinciale weg Vriezenveen-Westerhaar) 0,67 of zelfs 0,88 meter is. Dit lijkt ons niet juist. Klopt dit of interpreteren we dit verkeerd? Mocht dit juist zijn, waarom zien wij dan nergens in de mkba iets over schade aan gemeentelijke wegen?</p> <p>b. Blz. 261 en 312 Bij de beschrijving van de gliedelaag in het Veenschap wordt het rapport Snepvanger 2007 als basis gebruikt. In de bijlagen troffen wij dat rapport niet aan. Wij verzoeken u dit alsnog te doen en digitaal beschikbaar te maken!</p> <p>c. Blz. 309 Hier wordt de aanduiding "Beheerseheid Engbertsdijksvenen-buiten N2000 gebied" genoemd, met als locatie ten noorden van Veenschap. Wat en welk gebied wordt hiermee bedoeld? Wat is de specifieke waarde van dit gebied?</p> <p>d. Blz. 426 en 455 De tabel geeft geen informatie over kwaliteit van aanvoer- en infiltratie water. Dat is onjuist.</p> <p>e. Blz. 429 Infiltratie in zandgrond geeft snel verhoogde niveaus van ongewenst stoffen in te winnen drinkwater. Op bladzijde 1050 wordt vermeld: het Veenschap en Engbertsdijksvenen liggen beide in een gebied met een dik watervoerend pakket (ca. 50 meter), overwegend bestaande uit goeddoorlatende zandafzettingen. Dit</p>	<p>bodemdaling (>15 mm) door verlaging van de grondwaterstand (GLG) na 30 jaar zien voor respectievelijk Vriezenveen zonder mitigatie en Vriezenveen met mitigatie. Bij een onttrekking van 3 miljoen m³/jaar in Vriezenveen zonder mitigatie kan er bij 0,69 hectare Hoofdweg meer dan 15 mm bodemdaling optreden. Bij een onttrekking van 3 miljoen m³/jaar in Vriezenveen met mitigatie kan er bij 0,88 hectare Hoofdweg meer dan 15 mm bodemdaling optreden. Eventuele schade aan wegen is in de MKBA buiten beschouwing gelaten. Op bladzijde 952 is dit nader onderbouwd.</p> <p>b. Het rapport is via de volgende link beschikbaar. Het betreft een literatuurverwijzing in de planMER en wij zien daarom geen reden om dit als bijlage bij de planMER te voegen.</p> <p>c. In de beoordeling van effecten op natuur is alle natuur meegenomen. Bij de weging van effecten is onderscheid gemaakt in Europees beschermde natuur, ecologische hoofdstructuur (tegenwoordig Natuurnetwerk Nederland) en natuur buiten het Natuurnetwerk. Natuurgebied Het Veenschap en het gebied ten noorden hiervan vallen niet onder de Europees beschermde natuur, maar wel binnen het Natuurnetwerk Nederland.</p> <p>d. In de PlanMER zijn de mitigerende maatregelen op macro niveau doorgerekend door te bekijken of er voldoende water beschikbaar is (zie bijlage 21, onderzoek voorkeursalternatief, onderdeel waterbalans en waterbeschikbaarheid). De exacte invulling van de wateraanvoer (inrichting waterlopen en/of waterpartijen wordt bepaald in de projectMER. De kwaliteit van het water dat wordt aangevoerd (als onderdeel van mitigerende maatregelen) is daarbij een aandachtspunt (zie paragraaf 18.4.5, pagina 602 van de planMER). In de projectMER zal onderzocht worden welk en hoeveel water wordt ingelaten en hoe geborgd wordt dat wateraanvoer</p>	
--	--	---	---	--

		<p>betekent dat de beïnvloedingszone relatief groot is. Ingrepen in de waterhuishouding in het omringende gebied werken vrij ver door. Is hiermee rekening gehouden?</p> <p>f. Blz. 430 Bij de locatie Daarle-Vriezenveen zijn geen Warmte Koude Opslag installaties in het gebied 25 jaarcontour vermeld. Althans geen vergunde, maar klopt dat met de werkelijkheid? Of wordt bij de vergunningverlening een ondergrens voor wat betreft de capaciteit gehanteerd en zijn de kleinere installaties vrijgesteld? Als dat laatste het geval is dan ook moeten ook die kleine installaties in beeld worden gebracht. Wij vragen ons af of de overheid wel een actueel compleet beeld heeft van het aantal WKO's?</p> <p>g. Blz. 456 en 505 Hoe groot is de kans dat de kwaliteit van het grondwater snel toch veel slechter blijkt te zijn (zoals Hammerflie) en daarom de winning sterk verminderd wordt? Start er dan een zoektocht elders of ... toch Sallandse Heuvelrug??</p> <p>h. Blz. 458 Rekent men bij de MKBA alleen met kosten voor herstel van provinciale wegen... ????</p> <p>i. Blz. 494 In welke omvang worden de gebieden, die zijn gelegen rond de in grasland aan te leggen putten, extensief beheerd? Mogen die tegenwoordig ook volspeed de agrarisch functie behouden?</p>	<p>de winning en bestaande functies zo min mogelijk beïnvloedt.</p> <p>e. In Bijlage 14 van de planMER is per locatie een Hydro-ecologische systeembeschrijving opgenomen. Voor winlocatie Vriezenveen staat deze op bladzijde 33 t/m 37 van Bijlage 14. In figuur 6.1 is een geohydrologische doorsnede weergegeven, waarin de verschillende watervoerende pakketten zijn geschematiseerd. Deze lagen zitten ook in het geohydrologisch model wat gebruikt is voor de effectberekeningen. Naar aanleiding van de zienswijze en het advies van de commissie m.e.r. is nader onderzoek gedaan naar de effecten van winning in Vriezenveen-Daarle op N2000 gebieden. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het planMER.</p> <p>f. Bij het bevoegd gezag zijn de vergunnings- en meldingsplichtige WKO-installaties opgevraagd binnen de 25-jaarszones (situatie maart 2014). We hebben geen reden om aan te nemen dat dit niet met de werkelijkheid overeenkomt.</p> <p>g. De keuze voor een nieuwe winlocatie in Vriezenveen-Daarle is gebaseerd op meerdere aspecten en afweging ten opzichte van de andere potentiële winlocaties. In de planMER is gekeken naar het aantal mobiele grondwaterverontreinigingen binnen het invloedgebied. De winlocatie Daarle scoort op dat aspect neutraal. De winlocatie Vriezenveen scoort neutraal voor de windebieten 2 en 3 miljoen m³/jaar; voor grotere debieten wordt negatief gescoort. In de projectMER zal de positionering van de winning geoptimaliseerd worden, waarbij ook rekening gehouden wordt met het aspect grondwaterkwaliteit.</p> <p>h. In de MKBA (onderdeel van de planMER) worden kosten en baten per winlocatie uitgerekend voor</p>	
--	--	--	---	--

	<p>j. Blz. 509 Waarom wordt een gecombineerde zuiveringslocatie voor Daarle-Vriezenveen niet als uitgangspunt genomen? Is dit onderzocht? Blz. 870 geeft aan dat die combinatie mogelijk is!</p> <p>k. Blz. 522 Citaat: <i>Bij 7 miljoen m3 ontstaat er bij Vriezenveen een groot negatief effect doordat de grondwaterstands-verlaging tot in het natuurgebied Engbertsdijksvenen reikt. De onttrekking Daarle en Vriezenveen (met en zonder mitigatie) hebben bij de verschillende debieten de minste effecten op het thema's natuur. De winning bij Goor heeft vanaf 3 miljoen m3 grote effecten op natuur (met en zonder mitigatie). Sallandse Heuvelrug en de Lochemse Berg scoren over het algemeen negatief op aquatische en terrestrische natuur, maar door mitigatie kunnen de effecten op terrestrische natuur wel worden opgelost.</i> Binnen deze twee regels constateren wij een merkwaardige tegenstrijdigheid: "groot negatief" en "de minste effecten". Wat is waarheid?</p> <p>l. Blz. 529 Vermeld wordt dat de locatie Daarle potentie heeft om ontwikkeld te worden als weidevogelgebied. Wij vinden dit een onjuiste voorstelling van zaken, de weidevogels zijn nagenoeg in heel west-Twente verdwenen en de toekomst ziet er wat dat betreft niet goed uit. Dit is een gepasseerd station en komt in feite neer</p>	<p>meerdere thema's, zoals drinkwaterproductie, mitigerende maatregelen, gekwantificeerde omgevingseffecten (waaronder herstel provinciale wegen, kosten 'verboden bedrijven' en bodemdaling) en landbouw.</p> <p>i. In het aan te wijzen waterwingebied (waar de pompputten staan) geldt dat geen andere activiteiten dan waterwinning zijn toegestaan. Deze gronden zullen over het algemeen worden verworven door het waterbedrijf. Binnen het grondwaterbeschermingsgebied is reguliere landbouw mogelijk. Vanuit het nationaal beleid zijn er bepaalde gewasbeschermingsmiddelen niet toegestaan in grondwaterbeschermingsgebieden. Er zijn geen beperkingen ten aanzien van de gewassenteelt. De ligging van het waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied en intrekgebied wordt in de projectMER nader uitgewerkt en vastgelegd bij vergunningverlening.</p> <p>j. In het Onderzoek Ruimtelijke Kwaliteit (onderdeel van de planMER) is de combinatie van zuiveringsgebouwen voor Daarle en Vriezenveen genoemd. In de projectMER wordt door Vitens i.s.m. stakeholders bepaald of en hoe de winning verdeeld gaat worden tussen Vriezenveen en Daarle, en of een gecombineerde zuiveringsinstallatie gewenst is.</p> <p>k. Voor de variant Vriezenveen 7 miljoen m3/jaar is inderdaad een negatief effect op Engbertsdijksvenen berekend. Om deze reden is besloten de onttrekking op deze locatie, eventueel in combinatie met Daarle, te maximeren op 5 miljoen m3/jaar. Voor deze onttrekkinghoeveelheid is geen significant effect te verwachten in Engbertsdijksvenen. Dit is nader onderbouwd in een aanvullend onderzoek wat als addendum bij het definitieve planMER is opgenomen.</p> <p>l. Het klopt dat het met de weidevogelstand slecht</p>	
--	---	---	--

		<p>op geld weggoaien.</p> <p>m. Blz. 530 en 552 Het Veenschap is geen goed functionerend agrarisch gebied, maar wel cultuurhistorisch waardevol en belangrijk. Bovenveense ontginning en een Slagenlandschap. Het Veenschap maakt, in tegenstelling tot hetgeen de plan-MER vermeldt, GEEN deel uit van het vrijwillig ruilverkavelingsgebied. Het aanbrengen van ontwateringsmiddelen (sloten/drainage) is er volgens de regels van het actuele bestemmingsplan buitengebied Twenterand aan strenge regels gebonden.</p> <p>n. Blz. 530, 531, 536, 539, 562, 602 t/m 604. Het voorstel om de productielocatie bij het wingebied Daarle-Vriezenveen in de groen-blauwe dorpsrand te realiseren lijkt in tegenspraak met beleid van de gemeente Twenterand. Volgens het gemeentebestuur hoort het nieuwe zwembad ook niet in dat gebied thuis!!! Dit vanwege het risico op grote planschade claims.</p> <p>o. Blz. 648 en 929 Wie van bla-bla houdt adviseren wij vaak de stelling te lezen dat een voorgestelde combinatie van een grote nog ontwikkelen zandwinning met waterwinning als onderdeel van een gebiedsontwikkeling zou kunnen dienen.</p> <p>p. Blz. 810</p>	<p>gaat. Uit de praktijk blijkt echter dat er in gebieden waar gericht weidevogelbeheer wordt toegepast succes te behalen is. In het gebiedsatelier is voor winlocatie Daarle o.a. weidevogelgebied genoemd als kans.</p> <p>m. Er is na aanleiding van de zienswijzen en het advies van de commissie m.e.r. aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de effecten van winning in Vriezenveen-Daarle op het veen en bodemdaling. Daarbij is ook in overleg met het waterschap en Vitens nader gekeken naar mogelijkheden voor mitigatie. De resultaten van dit onderzoek zijn toegevoegd als addendum bij de planMER. Zodra de nieuwe winlocatie is opgenomen in de Omgevingsvisie en –verordening, dient het bestemmingsplan binnen een jaar aangepast te worden.</p> <p>n. In de projectMER wordt door Vitens i.s.m. stakeholders bepaald hoe de winning uiteindelijk gepositioneerd gaat worden en waar de putten en zuiveringsgebouwen komen. In geval van een wijziging bestemmingsplan (zwembad) zal ter zijner tijd moeten worden beoordeeld of er sprake is van een grootschalige ontwikkeling in de zin van de Omgevingsverordening.</p> <p>o. De kansen voor functiecombinaties zijn in overleg met inwoners en belanghebbenden in het gebied bepaald.</p> <p>p. De inrichting van het puttenveld wordt bepaald in de projectMER. Dan wordt ook nader uitgewerkt hoeveel en welke mitigatie nodig is. Het inpassingsproces wordt een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor belangen van de stakeholders in het gebied.</p>	
--	--	---	--	--

		Hoeveel putten zijn er nodig c.q. te verwachten in het Veenschap in de situatie dat t.b.v. van de winning mitigatie wordt toegepast? Een opgenomen figuur 3.7. scheidt verwarring!		
12	Recr. Park de Tolplas	<p>1. Welke mitigerende maatregelen heeft u voor ogen bij Vriezenveen-Daarle?</p> <p>2. Kan de aanvoer van kanaalwater effect hebben op de kwaliteit van het grondwater en die van onze recreatieplas?</p> <p>3. Heeft het gebruik van chemicaliën voor de zuivering effect op de kwaliteit van het grondwater en de omgeving?</p> <p>4. Zorgen dat het doorzetten van de plannen voor de winning leidt tot forse consequenties en schade voor de omgeving en ons bedrijf en beleid.</p>	<p>1. In de PlanMER zijn de mitigerende maatregelen globaal doorgerekend door te bekijken of er voldoende water beschikbaar is (zie bijlage 21, onderzoek voorkeursalternatief, onderdeel waterbalans en waterbeschikbaarheid). De exacte invulling van de wateraanvoer (inrichting waterlopen en/of waterpartijen wordt bepaald in de projectMER. Dit is namelijk afhankelijk van de uiteindelijke inrichting van de winlocatie.</p> <p>2. Zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 4.</p> <p>3. Zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 2</p> <p>4. De Tolplas ligt aan de rand van de ruimtelijke begrenzing die in de Omgevingsvisie en -verordening wordt vastgesteld. Het effect op de freatische grondwaterstand bedraagt (maximaal) enkele centimeters. De grondwaterwinning heeft naar verwachting geen noemenswaardige invloed op het waterpeil van de Tolplas. De exacte locatie en inrichting van de winning wordt uitgewerkt in de projectMER. Vitens wordt trekker van het vervolg (projectMER). Het inpassingsproces wordt een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor belangen van de stakeholders in het gebied.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
13	G. KleinJan	1. Zorgen over de berekening van effecten in Vriezenveen-Daarle. Modelberekeningen kunnen grote foutmarges hebben en houden geen rekening met invloeden van buitenaf. Dit kan dus betekenen dat de gevolgen groter zijn dan berekend en er	1. Zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 1.	Geen

		<p>meer (financiële) schade ontstaat.</p> <p>2. Indien er extra beperkingen / gevolgschade door de winning is, dan dient dat vergoed te worden.</p> <p>3. Betrokken waterschappen en Vitens hebben in de bedrijfsvisie duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Keuze voor Vriezenveen-Daarle strookt niet met deze visie, omdat deze minst duurzaam en tevens duurste locatie is.</p> <p>4. Gebrekkige informatieverstrekking, niet rechtlijnig beleid en langdurige proces zorgt voor onzekerheid. Is de lange termijn visie en ontwikkelambitie van ons bedrijf nog wel realiseerbaar?</p>	<p>2. Zie indiener 6, vraag en antwoord nummer 7.</p> <p>3. Zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 3.</p> <p>4. Wij hebben inwoners binnen het zoekgebied zo goed mogelijk geïnformeerd via krant, huis-aan-huis bladen en de website. Daarnaast zijn er diverse informatiebijeenkomsten georganiseerd. Gemeenten en terreinbeherende organisaties zijn betrokken in een klankbordgroep. In de uitwerking van het besluit door Vitens (projectMER) zullen de belangen van de stakeholders in het gebied betrokken worden.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
14	J. Smit	<p>1. Verzoek om een (digitale)kopie van het verslag van de onafhankelijke deskundige die bodemonderzoek heeft gedaan in Manderveen.</p> <p>2. Is het coördinerende bestuur van mening dat risico's als gevolg van het gebruik van de ondergrond benoemd en onderzocht moeten worden?</p> <p>3. Is provincie ingelicht of om coördinerende actie verzocht door gem. Tubbergen, waterschap of Vitens aan wie de indiener eerder brieven over de problematiek verstuurd heeft?</p> <p>4. Was het coördinerende bestuur op de</p>	<p>1. Het verslag is beschikbaar op: http://edepot.wur.nl/404840</p> <p>2. Onderdeel van de Omgevingsvisie van de provincie Overijssel is een Visie op de Ondergrond. Daarin is opgenomen dat gebruik van de ondergrond in balans moet zijn met bescherming daarvan. In de planMER voor het bepalen van voorkeurslocaties voor drinkwaterwinning in Twente-Achterhoek is dit ten aanzien van de potentiële winlocaties onderzocht.</p> <p>3. De provincie Overijssel is het coördinerend bevoegd gezag voor de planMER voorkeurslocaties drinkwaterwinning Twente-Achterhoek. Daarover is contact geweest met Vitens en gemeente Tubbergen.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>

		<p>hoogte van het feit dat de winning van grondwater een risicovolle actie is waardoor allerlei onverwachte dingen kunnen gebeuren? (mede i.r.t. o.a. iba's, afwatering, funderingen, kwel, injectie afvalwater)</p> <p>5. Verzoek om gesprek met coördinerende bestuurder. Daarbij ook werkgroep water en Vitens en NAM uitnodigen.</p>	<p>4. De planMER is juist bedoeld om bij de verschillende potentiële winlocaties de effecten van grondwaterwinning op de omgeving in beeld te brengen. De planMER geeft inzicht in de effecten die we kunnen verwachten en is de basis voor de keuze van de voorkeurslocaties voor drinkwaterwinning.</p> <p>5. In het traject van de besluitvorming over de voorkeurslocaties is er de mogelijkheid voor u om uw zienswijze toe te lichten tijdens de commissievergadering van Provinciale Staten. De spelregels hiervoor vindt u op: http://www.overijssel.nl/bestuur/provinciale-staten/provinciale-staten/invloed-uitoefenen/</p>	Geen
15	R. Wigger , voorz. Werkgroep Water Mander	<p>1. De werkgroep is niet of onvoldoende betrokken bij het voortzetten van de waterwinning in het gebied Mander.</p> <p>2. Er is geen correcte nulmeting voor de winning in Manderveen.</p> <p>3. De Bodemonderzoek/kartering werd uitgevoerd toen de nieuwe winning al in werking was en het Duitse water al werd aangekocht. (1,5 mln m3 per jaar). Bodemopbouw (kartering) is hier onvoldoende gecontroleerd (2,5 ha) is te grof onderzocht. Bodemopbouw is hier dermate complex dat het fijnmaziger moet worden onderzocht.</p> <p>4. Nog steeds geen droogteschade</p>	<p>1. Wij hebben inwoners binnen het zoekgebied zo goed mogelijk geïnformeerd via krant, huis-aan-huis bladen en de website. Daarnaast zijn er diverse informatiebijeenkomsten georganiseerd. Gemeenten en terreinbeherende organisaties zijn betrokken in een klankbordgroep. In de uitwerking van het besluit door Vitens zullen de belangen van de stakeholders in het gebied betrokken worden.</p> <p>2. Onderdeel van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is het opstellen van een monitoringsplan voor de winning Mander om de effecten van de reductie te meten. Een nulmeting dient daarin ook opgenomen te worden.</p> <p>3. Deze zienswijze heeft betrekking op het langlopende schadeonderzoek. Niet op voorliggende planMER. In de planMER zijn de effecten van de winning Mander globaal in beeld gebracht ten opzichte van de effecten van winning op andere locaties. Daarbij zijn de meest recente bodemkaarten gebruikt.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>

	<p>regeling voor het nieuwe gebied (Manderveen) winning van drie miljoen m³ (2009) + WAZ (zes miljoen m³)</p>	<p>4. Deze zienswijze heeft betrekking op het langlopende schadeonderzoek. Niet op voorliggende planMER. Niettemin hebben wij nadere informatie opgevraagd bij de ACSG om na te gaan waarom de doorlooptijd van het onderzoek lang is. Er wordt niet afgeweken van de normale procedure. Dit soort onderzoeken duurt lang omdat de relatie tussen grondwaterstandsverlaging en schades op individuele landbouwbedrijven complex is. Bovendien is het schadeadvies altijd maatwerk en dient het nauwkeurig te zijn. Snelheid en nauwkeurigheid gaan niet altijd samen.</p>	<p>Geen</p>
	<p>5. Nu weer nieuwe winning twee miljoen m³, hoe wil men dit voor de grondeigenaren nog inzichtelijk krijgen. En hoeveel word er daadwerkelijk in het groeiseizoen gepompt?</p>	<p>5. Vitens is verantwoordelijk voor de uitwerking van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente. Onderdeel daarvan is het monitoren wat de gevolgen zijn van de reductie. Bij de uitwerking zullen de belangen van stakeholders in het gebied betrokken worden.</p>	<p>Geen</p>
	<p>6. In 2014, 2015 en 2016 is er nog geen WAZ (schade Duitse winning) uitbetaald hoe wil men dit meenemen in de nieuwe droogte schaderegeling? En hoe wordt omgegaan met eventuele toekomstige wijzigingen aan Duitse zijde van de zelfde "slenk van Reutum". Wij zijn van mening dat men eerst de oude droogte schade afwerkt en uitbetaald en dan pas met de nieuwe droogteschade moet gaan rekenen.</p>	<p>6. De schaderegeling dient met Vitens overeengekomen te worden. Daartoe is een onafhankelijke AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) ingesteld met als opdracht onderzoeken naar droogteschade uit te voeren en advies uit te brengen aan betrokken partijen. Pas nadat de winning wordt gereduceerd ontstaan een situatie waarover partijen (agrariers en Vitens) nadere afspraken kunnen maken. Wij verwachten dat dit pas zal ontstaan nadat er een winning in Vriezenveen-Daarle operationeel is.</p>	<p>Geen</p>
	<p>7. In de Plan MER word niet ingegaan op hoeveel m³ er word gewonnen bij WAZ in Duitsland?</p>	<p>7. In de planMER zijn de milieueffecten van de potentiële winlocaties binnen het zoekgebied (waaronder Mander) doorgerekend. Andere onttrekkingen in de omgeving zijn als autonome situatie meegenomen in het model.</p>	<p>Geen</p>
	<p>8. Door de winning daalt de grondwaterstand. Landbouwers ondervinden hiervan de gevolgen, zoals inklinking van (veen)grond,</p>	<p>8. Het doel van de planMER is om locaties op marco niveau met elkaar te vergelijken. Het is juist dat de</p>	<p>Geen</p>

		<p>afname organische stof, verzuring van gronden, hogere kostprijs bij voeraankoop.</p> <p>9. Rapportage Alterra, wat is hier bij uitgekomen?</p> <p>10. Wat doen ondergrondse waterstromingen op natuur en landbouw? Vooral in dit gebied.</p> <p>11. ACSG is naar onze mening onvoldoende op de hoogte van de markt en ontwikkelingen in de landbouw,</p> <p>12. Wateraanvoer is waarschijnlijk niet mogelijk in dit gebied, zijn er nog andere maatregelen om de schade te beperken voor de grond gebruikers?</p>	<p>effecten op lokale schaal en per agrariër gevolgen kunnen hebben maar dit wordt in het traject van vergunningverlening nader in beeld gebracht. In de planMER is gekeken naar de worst-case situatie. De werkelijke effecten van de reductie van Mander zullen gemonitord worden.</p> <p>9. Alterra heeft, conform het advies van de commissie m.e.r., nader uitgezocht wat de invloed van de winning in Vriezenveen-Daarle is op veenoxidatie en maaiveldvaling. Dit is niet uitgezocht voor Mander, omdat het om een bestaande winning gaat.</p> <p>10. In de planMER zijn de effecten van de winning op macro niveau beoordeeld. De effecten van Mander op de landbouw zijn uitgewerkt in hoofdstuk 8 en de effecten op natuur in hoofdstuk 7. Een nadere systeembijbeschrijving van dit gebied is te vinden op: http://edepot.wur.nl/404840</p> <p>11. De zienswijze heeft betrekking op de schaderegeling, niet op planMER. De ACSG bestaat uit deskundigen op gebied van hydrologie, bodemkunde, landbouw, geotechniek, bouw- en funderingstechniek, natuur- en bosbeheer, bouwrecht en bestuursrecht. U kunt hierover contact opnemen met de ASCG.</p> <p>12. Samen met het waterschap zijn de mogelijkheden voor mitigatie bekeken. Veel mitigatiemogelijkheden in het gebied zijn al benut. Er zal gemonitord worden wat de effecten zijn van de reductie van de winning Mander van 3 miljoen m³/jaar naar 2 miljoen m³/jaar.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
16	HJ. Van Lenthe	<p>1. De huiskavel van het bedrijf ligt tot aan de veenleiding (stouwe). Hier zullen we dan veel (schade) hinder van krijgen als de waterwinning aan de kant van Daarle te komen liggen. Er is ook weinig kavelruil mogelijk.</p>	<p>1. De inrichting van het puttenveld is niet uitgewerkt in de planMER. Vitens wordt trekker van het vervolg (projectMER) Het inpassingsproces wordt een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor belangen van de stakeholders in het gebied. Door de inrichting van het puttenveld slim te kiezen (bijvoorbeeld op een perceelsgrens) kan het aantal doorsnijdingen worden beperkt.</p>	<p>Geen</p>

		<p>2. Wat zijn de mogelijke gevolgen van het gebruik van de gronden in grondwaterbeschermingsgebied.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mogen alle gewassen nog geteeld worden ? - Worden de bemestingsnormen aangepast ? - Welke gewasbeschermingsmiddelen mogen worden gebruikt ? - Wordt er voldoende schadevergoeding uitgekeerd bij het verdrogen van de gronden? <p>3. Welke extra aanpassingen moeten er worden genomen op het bedrijf zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regenwater afvoer vanaf het erf - Mestopslagen - Voeropslagen <p>4. Hoe ziet de wateraanvoer er uit; worden er nieuwe sloten aangelegd of moeten bestaande sloten worden vergroot? Hoe word eventuele perceelsverkleining vergoed? Is dat in geld of in vervangende grond.</p> <p>5. Als men op den duur stopt met pompen hoe gaat men dan om met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De vernatting van de grond. - Het verzakken van de grond. - De schade vergoeding. <p>6. Ook de kwaliteit van het opgepompte</p>	<p>2. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2; zie indiener 6, vraag en antwoord nummer 7.</p> <p>3. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 3.</p> <p>4. zie indiener 12, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>5. Onderdeel van de drinkwaterwinvergunningen in Overijssel zijn voorschriften hoe om te gaan als de winning wordt gestopt. Onderdeel daarvan kan zijn: tijdige informatievoorziening over het stopzetten, monitoring van effecten en maatregelen om effecten van stopzetting te voorkomen.</p> <p>6. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 2.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	---	---	---

		<p>drinkwater is nog lang niet goed. Daar moeten nog hoge kosten (toevoegingen) voor gemaakt worden om het drinkwater op een acceptabel niveau te krijgen. Kan dus beter op een andere locatie.</p> <p>7. Verandering in beleid lijdt tot onzekerheid. Dat werkt in op de toekomst van je bedrijf en bedrijfsvoering. Zekerheid en helderheid over het beleid (overheidsbeleid) is een belangrijke voorwaarde.</p>	7. zie indiener 13, vraag en antwoord nummer 4.	Geen
17	H. Kamphuis	<p>1. Zorg over gevolgen van waterwinning in Vriezenveen-Daarle op aangewezen percelen. Mocht er op aangewezen percelen waterwinputten worden gerealiseerd, dan wordt de huiskavel verkleind en waardoor er sprake is van een verminderde efficiënte bedrijfsvoering en is weidegang niet meer mogelijk.</p> <p>2. Op een aantal (droge zandgrond) percelen leidt de winning tot meer droogteschade. Hoe kan voorkomen worden dat deze gronden verder verdrogen, en daardoor de opbrengsten per hectare verder achteruit gaan? Hoe kan het grondwaterpeil op deze percelen op peil gehouden worden? De aanvoer van water naar sloten rondom deze percelen kan een uitkomst zijn.</p> <p>3. Wanneer er als gevolg van waterwinning verlaging van het grondwaterpeil ontstaat, vindt er mineralisatie van het veen plaats. Hierdoor zal het maaiveld dalen tot onder het waterpeil van de veenleiding. Bij grote hoeveelheden neerslag en door stuwings van water uit de veenleiding, kunnen deze</p>	<p>1. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>2. zie indiener 5, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>3. In de planMER is zetting van de bodem onderzocht (zie hoofdstuk 6 en bijlage 9A). Oxidatie en inklinking van veengronden bij Vriezenveen-Daarle zijn benoemd als aandachtspunt. Naar aanleiding van de zienswijzen en het advies van de commissie m.e.r. is dit daarom nader onderzocht. Uit dat onderzoek blijkt dat de oxidatie van het veen nu in grote delen van het gebied</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de winning. De</p>

		<p>percelen onder water komen te staan. Oogsten kunnen hierdoor verloren gaan. Hoe functioneert de waterschapssloot wanneer het niveau van het maaiveld gaat dalen? Hoe wordt een verdere daling van het maaiveld voorkomen? En worden we hierdoor beperkt in onze bedrijfsvoering?</p> <p>4. Bij een ernstige schade aan de percelen heeft dit forse consequenties voor de bedrijfsvoering. Dit kan ertoe leiden dat een schadevergoeding niet toereikend is. Hoe wordt hiermee omgegaan? Is er vervangende grond beschikbaar?</p> <p>5. Bij de winlocatie Daarle-Vriezenveen wordt gesproken over aanvoer van water. Wat betekent dit voor de dimensionering van watergangen? Kan dit via de bestaande watergangen of worden er nieuwe watergangen gegraven? Hoe wordt een eventuele perceelsverkleining vergoed? Is dit in geld of in vervangende grond?</p> <p>6. Wat zijn de gevolgen voor de bemesting van drijfmest en kunstmest op de percelen in een grondwaterbeschermingsgebied? Komen er aanvullende beperkingen bovenop de geldende regels voor Derogatie? Kan de normale hoeveelheid drijfmestgift gegeven worden? En kunnen alle soorten en hoeveelheden aan kunstmest toegediend worden? Kunnen we voor het verbouwen van gras, maïs en aardappelen de huidige toegelaten bestrijdingsmiddelen blijven gebruiken, of wordt dit bemoeilijkt?</p>	<p>al maximaal tot bijna maximaal is. Bijdrage van de winning aan dit proces is minimaal, maar kan het proces wel wat versnellen. In de projectMER zullen de risico's voor zetting nader worden beschouwd. Ook zal bekeken worden hoe infiltratie van oppervlaktewater het effect op de grondwaterstands daling en daarmee kans op zettingen kan beperken. De monitoring op grondwaterstanden en zettingen vindt plaats aan de hand van een, later vast te stellen, monitoringsplan.</p> <p>4. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>5. zie indiener 12, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>6. Zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2.</p>	<p>uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	---	---	---

		<p>7. In het verleden is er gesproken over de plaatsing van windturbines. De gemeente Hellendoorn geeft aan windenergie te willen in het buitengebied. Dit is niet mogelijk in combinatie met grondwaterbeschermingsgebied.</p> <p>8. De mogelijke toewijzing van een waterwingebied geeft een extra onzekerheid. Kunnen we voldoende rendement blijven halen uit ons bedrijf, bieden de onze investeringen voldoende rendement en kunnen we ons bedrijf blijven ontwikkelen om zo een levensvatbaar bedrijf te hebben, nu en in de toekomst?</p>	<p>7. De zienswijze heeft betrekking op de plaatsing van windmolens, niet op de voorliggende planMER. Zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 3.</p> <p>8. zie indiener 13, vraag en antwoord nummer 4.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p>
18	J. Schooten	<p>1. wat zijn de mogelijke gevolgen van drinkwaterwinning Vriezenveen-Daarle? Veranderingen in de omgeving leiden tot onzekerheid in investeringen wat betreft onze bedrijfsvoering.</p> <p>2. Bij het oppompen van water is er ook een optie om water aan te voeren in dit gebied, moeten er opnieuw sloten worden gegraven of kan dit ook leiden dit tot versnippering van de percelen?</p> <p>3. Wat de gevolgen zijn voor de gewassen. Mogen alle gewassen nog worden geteeld in dit gebied? Mag alle grond nog volgens de norm worden bemest, of komen er nog beperkingen in dit gebied? Mogen op deze gronden nog gewasbeschermings middelen worden gebruikt of komen hiervoor ook nog beperkingen?</p> <p>4. Wat zijn de gevolgen van inklinking van de bodem, en eventuele schade aan gebouwen, en hoe wordt dit op voorhand bekeken als er later eventuele schade ontstaat?</p>	<p>1. zie indiener 16, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>2. zie indiener 5, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>3. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>4. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de</p>

		<p>5. Als de schade als gevolg van het oppompen van water zowel door verdroging dan door vernatting zodanig is dat er een wijziging in de bedrijfsvoering plaats moet vinden, hoe word dit dan vergoed?</p> <p>6. Tegenwoordig is duurzaamheid een belangrijk begrip. Ik heb begrepen uit onderzoeken dat er voor dit plan behoorlijk wat chemicaliën nodig zijn op deze locatie (dan op andere locaties) om het water te zuiveren.</p> <p>7. gaan we er met z'n allen vanuit dat we na het oppompen niet in een andere bedrijfssituatie terecht komen dan voor het oppompen? Het lijkt dus een goed idee een 0 meting uit te voeren naar de grondwaterstanden om bij eventuele latere schade vergelijkingscijfers te kunnen overleggen.</p>	<p>5. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>6. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>7. De effecten van waterwinning zijn in de planMER op macro niveau uitgerekend om winlocaties met elkaar te vergelijken. In de projectMER worden door Vitens gedetailleerdere berekeningen voor winlocatie Vriezenveen-Daarle uitgevoerd. De monitoring op grondwaterstanden en effecten van de winning vindt plaats aan de hand van een, later vast te stellen, monitoringsplan. Dit wordt onderdeel van de vergunning.</p>	<p>winning. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
19	M. Immink	<p>1. Als het drinkwatergebied in Daarle-Vriezenveen komt, denken wij meer last te krijgen van verdroging en dus minder opbrengst. Daardoor hogere voerkosten.</p> <p>2. Door grondaankoop voor de winputten, komt er meer druk op de grondmarkt, waardoor de prijzen stijgen. In dit gebied is er al schaarste aan grond.</p>	<p>1. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>2. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 3.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p>

		<p>3. Zorgen dat bemestingsnormen in de toekomst omlaag zullen gaan en dat alle gewasbeschermingsmiddelen niet meer gebruikt mogen worden.</p>	<p>3. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2.</p>	<p>Geen</p>
20	Plaatselijk Belang Daarleveen	<p>1. In Vriezenveen-Daarle is de kwaliteit van het water is het slechtst t.o.v. de andere gebieden die onderzocht zijn, er moet veel worden nagezuiverd waarmee waterwinning uit dit gebied het duurst is. Wij vinden dat er minder kwetsbare gebieden zijn om water te winnen dan Vriezenveen/ Daarle. Plekken waar beter water tegen minder kosten onttrokken kan worden.</p> <p>2. Dat er een nieuwe drinkwaterwinning zou komen werd niet als zodanig beleefd door de bewoners en eigenaren van bedrijven in die gebieden. Bij velen was er het gevoel, dat men te weinig gehoord was door de provincie als trekker van het proces. Het was te lang te weinig bekend.</p> <p>3. Deze hele ontwikkeling gaat om de gevolgen die het heeft voor de akkerbouw en landbouw, de inklinking van de bodem, vooral daar waar het om veengebieden gaat. Deze gevolgen zijn in het onderzoek onvoldoende genoemd en beschreven en moeten in onze ogen meegenomen en veel beter beschreven worden. Wat zijn de risico's van winning in veengrond? Wie betaalt eventuele schade door inklinking? Voor het gebied Daarle/Vriezenveen geldt dat er sprake is van veenlagen in de bodem. Met de verlaging van de grondwaterstand zullen deze veenlagen zich gaan "zetten" met als mogelijk gevolg plaatselijk verlaging van de bodem. Dit</p>	<p>1. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>2. Wij hebben inwoners binnen het zoekgebied zo goed mogelijk geïnformeerd via krant, huis-aan-huis bladen en de website. Daarnaast zijn er diverse informatiebijeenkomsten georganiseerd. Gemeenten en terreinbeherende organisaties zijn betrokken in een klankbordgroep. In de uitwerking van het besluit door Vitens (projectMER) zullen de belangen van de stakeholders in het gebied betrokken worden.</p> <p>3. In de planMER is zetting van de bodem onderzocht (zie hoofdstuk 6 en bijlage 9A). Oxidatie en inklinking van veengronden bij Vriezenveen-Daarle zijn benoemd als aandachtspunt. Naar aanleiding van de zienswijzen en het advies van de commissie m.e.r. is dit daarom nader onderzocht. Uit dat onderzoek blijkt dat de oxidatie van het veen nu in grote delen van het gebied al maximaal tot bijna maximaal is. Bijdrage van de winning aan dit proces is minimaal, maar kan het proces wel wat versnellen. In de projectMER zullen de risico's voor zetting nader worden beschouwd. Ook zal bekeken worden hoe infiltratie van oppervlaktewater het effect op de grondwaterstands daling en daarmee kans op zettingen kan beperken. De monitoring op grondwaterstanden en zettingen vindt plaats aan de hand van een, later vast te stellen, monitoringsplan.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de winning. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.</p>

		<p>kan gevolgen hebben voor de landbouw als grondgebruiker, maar ook voor de (ondergrondse) infrastructuur en gebouwen in het gebied.</p> <p>4. Heeft de winning invloed op natte gronden? Kunnen we daar juist positieve effecten van verwachten?</p> <p>5. Wij vinden dat er sprake dient te zijn van een zorgvuldig proces in het gebied Vriezenveen-Daarle: via een gebiedsproces op basis van het nu aan te wijzen waterwingebied en intrekgebied dienen alle aspecten in beeld gebracht te worden die invloed kunnen hebben op de drinkwaterwinning met daarbij vanaf het begin een directe betrokkenheid van bewoners en bedrijven;</p> <p>6. Wij zien als correcte uitgangspunten dat, voorafgaand aan een keuze van een precieze winlocatie binnen het waterintrekgebied eerst alle belangen zeer zorgvuldig in beeld worden gebracht van in ieder geval de landbouw, de</p>	<p>Met de eigenaren die schade ondervinden wordt een schaderegeling overeengekomen. De schaderegeling tussen Vitens en de individuele schadelidende partij komt apart tot stand. Hiervoor is in de Waterwet een aparte regeling opgenomen. De onafhankelijke ACSG adviseert beide partijen over cuasaliteit en hoogte van de schade.</p> <p>4. De effecten van de winning op het tegengaan van vernatting zijn beschreven in paragraaf 8.2 (Daarle) en 8.7 (Vriezenveen). Als gevolg van een waterwinning bij Vriezenveen-Daarle neemt de natschade af binnen het beïnvloedingsgebied van de winning. Dicht bij de winlocatie neemt de droogteschade toe. Er is daarmee binnen het gehele beïnvloedingsgebied sprake van zowel afname van de natschade dat positief is voor de landbouw als een toename van de droogteschade. Het beoordelen van de natschade en de droogteschade en de optimalisering hiervan door het optimaal positioneren van het puttenveld en de wijze van wateraanvoer wordt in de ProjectMER door Vitens verder uitgewerkt.</p> <p>5. De effecten van waterwinning zijn in de planMER op macro niveau uitgerekend om winlocaties met elkaar te vergelijken. De inrichting van het waterwingebied (puttenveld) is niet uitgewerkt in de planMER. Vitens wordt trekker van het vervolg (projectMER). In de projectMER wordt door Vitens het puttenveld optimaal ingepast en worden gedetailleerdere effectberekeningen voor winlocatie Vriezenveen-Daarle uitgevoerd. Het inpassingsproces wordt een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor belangen van de stakeholders in het gebied.</p> <p>6. Vitens is verantwoordelijk voor de uitwerking van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente. Onderdeel daarvan is het bepalen van de exacte locatie van het puttenveld. Bij de uitwerking daarvan zullen de belangen van stakeholders in het gebied betrokken worden.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	---	---	-------------------------------------

		<p>recreatiebedrijven, de overige bedrijven, economie, de aanwezige bodemverontreinigingen, natuur (flora en fauna), verkeer en water maar ook de belangen van een goede drinkwaterwinning moeten beter beschreven worden;</p> <p>7. Wij vinden dat er sprake moet zijn van een zorgvuldige planontwikkeling. Nadat de locatie(s) precies bepaald zijn wordt het plan verder ontwikkeld. Te beginnen met het zorgvuldig bepalen van een nul-situatie, uitgangspunt voor het monitoren van de gevolgen van de drinkwaterwinning in het gebied. Monitoring van de gevolgen van de drinkwaterwinning is van groot belang.</p> <p>8. hinder en/of schade door de winning dient zoveel mogelijk voorkomen te worden door maatregelen in het gebied en waar nodig via een schadevergoeding.</p> <p>9. Een geactualiseerd waterhuishoudingsplan dient zeer binnenkort opgesteld te worden om gevolgen en maatregelen in beeld te brengen, zoals waterinlaat (vanuit het op te stellen waterakkoord), waterbuffers om water vast te houden met zo nodig voorzieningen voor een vertraagde afvoer van het teveel aan water.</p> <p>10. In het geval dat de winlocaties leiden tot aanpassing van huiskavels bij boerderijen, dan dient er ruimte, tijd en geld te zijn om een traject van kavelruil te starten om hinder en/of schade te voorkomen. Daarbij dient dan ook een</p>	<p>7. Onderdeel van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is het opstellen van een monitoringsplan voor de winning Vriezenveen-Daarle om de effecten op de omgeving te meten. Een nulmeting dient daarin ook opgenomen te worden.</p> <p>8. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>9. In de PlanMER zijn de mitigerende maatregelen globaal doorgerekend door te bekijken of er voldoende water beschikbaar is (zie bijlage 21, onderzoek voorkeursalternatief, onderdeel waterbalans en waterbeschikbaarheid). De exacte invulling van de wateraanvoer (inrichting waterlopen en/of waterpartijen wordt bepaald in de projectMER.</p> <p>10. zie indiener 1, vraag en antwoord nummr 1.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	--	--	---

		<p>verplaatsing van een agrarisch bedrijf uit het gebied bespreekbaar te zijn om op die wijze de huiskavels van de "resterende" bedrijven zo groot mogelijk te houden en daarmee juist te komen tot structuurverbetering voor de agrarische bedrijven.</p> <p>11. De Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving op basis van de Omgevingsvisie Overijssel is van toepassing. Het zuiveringsgebouw dient op een goede plaats gerealiseerd te worden met een goede landschappelijke inpassing van het gebouw in de nieuwe omgeving. Compensatie kan ook geboden worden in de vorm van bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het realiseren van een fietspad tussen Daarle en Daarlerveen; - het realiseren van een verzamelpunt/startpunt van recreatieve routes vanaf het Kulturhus 't Trefpunt in Daarlerveen <p>12. Daarlerveen kent een dorpsontwikkelingsplan. In dit dorpsontwikkelingsplan staan onderwerpen die de bevolking graag gerealiseerd ziet. Er dient ook compensatie gegeven te worden in de vorm van een bijdrage aan de uitvoering van dit dorpsontwikkelingsplan via een nader in te vullen streekrekening gevoed via een bijdrage per m3 gewonnen drinkwater</p>	<p>11. In de planMER is veel aandacht besteed aan de kansen voor ruimtelijke kwaliteit op de potentiële winlocaties (zie ook Bijlage 11). Bij Daarle zijn de recreatieve routes benoemd als kans. De exacte locatie en inrichting van het puttenveld en zuiveringsgebouw is niet uitgewerkt in de planMER. Vitens wordt trekker van het vervolg (projectMER). Het inpassingsproces wordt een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor belangen van de stakeholders in het gebied.</p> <p>12. In het onderzoek Ruimtelijke Kwaliteit, onderdeel van de planMER, is kennis genomen van het Dorpsontwikkelingsplan. In de uitwerking van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente zal Vitens de belangen van stakeholders in het gebied betrekken. Op welke manier er bijgedragen wordt aan ontwikkelingen in het gebied zal dan besproken worden. Het realiseren van win-wins in drinkwaterwingebieden vinden wij belangrijk. Hiervoor verwijzen wij naar: http://www.overijssel.nl/thema's/water/inspiratieboek/</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p>
21	G. Hoff	<p>1. We hebben zorgen over zetting als gevolg van de grondwaterstands daling door winning in Vriezenveen-Daarle. De veenachtige ondergrond kan inklinken. We vinden dat er onvoldoende aandacht is voor dit aspect. Hoe wordt zetting</p>	<p>1. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6. Kosten van zetting zijn meegenomen in de planMER en nader toegelicht in de MKBA in Bijlage 12 bij de planMER.</p>	<p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de</p>

		<p>voorkomen? Zijn deze kosten meegenomen in de PlanMER? We pleiten voor een goede monitoring.</p> <p>2. Bij monitoring van grondwaterstanden ook gewasopbrengsten meenemen</p> <p>3. Zijn er beperkingen op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en mestgebruik en zo ja welke?</p> <p>4. De PlanMER geeft aan dat er over het jaar vermindering natschade optreedt voor specifieke gebieden (Daarle-Vriezenveen), maar wij zien dit anders. Voor de natte gebieden kunnen we mogelijk eerder op het land, maar dit weegt ons inziens niet op tegen de extra verdroging van de gewassen op die percelen in de zomer.</p> <p>5. Vindt u niet dat een andere locatie meer geschikt is vanwege de benodigde toevoegingen voor het zuiveren van het grondwater om het geschikt voor consumptie te maken?</p> <p>6. Er wordt in planMer gesproken over wateraanvoer in gebied Vriezenveen /Daarle. Wat is de kwaliteit van het eventueel aangevoerde water? Hoe moet ik dat zien, worden sloten nu dieper en groter gemaakt en nieuwe sloten bij gegraven? Wordt die schade dan ook in</p>	<p>2. De monitoring op grondwaterstanden en effecten van de winning vindt plaats aan de hand van een, later vast te stellen, monitoringsplan. Dit wordt onderdeel van de vergunning.</p> <p>3. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>4. De effecten van de winning op het tegengaan van vernatting zijn beschreven in paragraaf 8.2 (Daarle) en 8.7 (Vriezenveen). Als gevolg van een waterwinning bij Vriezenveen-Daarle neemt de natschade af binnen het beïnvloedingsgebied van de winning. Dicht bij de winlocatie neemt de droogteschade toe. Er is daarmee binnen het gehele beïnvloedingsgebied sprake van zowel afname van de natschade dat positief is voor de landbouw als een toename van de droogteschade. Het beoordelen van de natschade en de droogteschade en de optimalisering hiervan door het optimaal positioneren van het puttenveld en de wijze van wateraanvoer wordt in de ProjectMER door Vitens verder uitgewerkt.</p> <p>5. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>6. De kwaliteit van het water dat wordt aangevoerd (als onderdeel van mitigerende maatregelen) is een aandachtspunt (zie paragraaf 18.4.5, pagina 602 van de planMER). In de projectMER zal onderzocht worden welk water wordt ingelaten en hoe geborgd wordt dat wateraanvoer de winning en bestaande functies zo min</p>	<p>winning. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	---	---	---

		<p>vervangende grond gecompenseerd?</p> <p>7. Ik vind dat je grondgebruikers in de omgeving van drinkwaterwinning serieus moet nemen en ook wat betreft schadeloosstelling.</p> <p>8. Ik vind met de komst van drinkwaterwinning er prijsopdrijvend effect is op de grondprijs van landbouwgrond in de omgeving van de nieuwe locaties. Ik vind dat er hiervoor een compensatie moet komen. Dit zou je kunnen doen om zo weinig mogelijk landbouwgrond te gebruiken als winlocatie. Ook geen natuurgrond te gaan compenseren met landbouwgrond en die om te gaan zetten in natuur.</p> <p>9. Kunt u toelichting geven hoe de peilopzet bij Engbertsdijkvenen zich verhoudt tot de drinkwaterwinning en er geen effect wordt berekend?</p>	<p>mogelijk beïnvloedt.</p> <p>In de PlanMER zijn de mitigerende maatregelen op macro niveau doorgerekend door te bekijken of er voldoende water beschikbaar is (zie bijlage 21, onderzoek voorkeursalternatief, onderdeel waterbalans en waterbeschikbaarheid). De exacte invulling van de wateraanvoer (inrichting waterlopen en/of waterpartijen wordt bepaald in de projectMER.</p> <p>7. zie indiener 3, vraag en antwoord 1.</p> <p>8. De inrichting van het puttenveld is niet uitgewerkt in de planMER. Vitens wordt trekker van het vervolg (projectMER) Het inpassingsproces wordt een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor belangen van de stakeholders in het gebied. In het aan te wijzen waterwingebied (waar de pompputten staan) geldt dat geen andere activiteiten dan waterwinning zijn toegestaan. Deze gronden zullen over het algemeen worden verworven door het waterbedrijf. Door de positionering van het puttenveld slim te kiezen (bijvoorbeeld op een perceelsgrens) kan het verlies aan landbouwgrond worden beperkt. Binnen het grondwaterbeschermingsgebied is reguliere landbouw mogelijk.</p> <p>9. zie indiener 6, vraag en antwoord nummer 5.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar de effecten van winning in Vriezenveen-Daarle op N2000 gebieden. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het planMER.</p>
22	Loonbedrijf R. Wardenier	1. Zijn er beperkingen op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en	1. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2.	Geen

		<p>mestgebruik en zo ja welke? Zijn er gewassen die niet meer geteeld mogen worden?</p> <p>2. grondwaterpeil zakt door de waterwinning in Vriezenveen-Daarle. Daardoor grote kans op droogteschade. Waar verhalen we onze schade?</p> <p>3. Kunt u toelichting geven hoe de peilopzet bij Engbertsdijkvenen zich verhoudt tot de drinkwaterwinning en er geen effect wordt berekend?</p> <p>4. Veranderingen in beleid leiden tot onzekerheid in onze bedrijfsvoering en investeringen voor de toekomst. Wij wensen zo snel mogelijk duidelijkheid omtrent de effecten van een mogelijke winning en de (on)mogelijkheden voor onze bedrijfsvoering.</p>	<p>2. Direct rondom de winputten is de daling van de grondwaterstand het grootst en is hier ook de droogteschade het grootst. De uiteindelijke ligging van de winputten is niet bepaald in de planMER. Dit wordt in de projectMER gedaan en dan worden gedetailleerdere berekeningen uitgevoerd. Ook wordt in beeld gebracht welke mogelijkheden er zijn om de effecten te beperken. Met de eigenaren die schade ondervinden wordt een schaderegeling overeengekomen. De schaderegeling tussen Vitens en de individuele schadeleidende partij komt apart tot stand. Hiervoor is in de Waterwet een aparte regeling opgenomen. De onafhankelijke ACSG adviseert beide partijen over cuasaliteit en hoogte van de schade.</p> <p>3. zie indiener 6, vraag en antwoord nummer 5.</p> <p>4. zie indiener 13, vraag en antwoord nummer 4.</p>	<p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar de effecten van winning in Vriezenveen-Daarle op N2000 gebieden. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het planMER.</p> <p>Geen</p>
23	B. Folbert	1. In PlanMer wordt geschreven over verminderde natschade en een verhoging	1. zie indiener 21, vraag en antwoord nummer 4.	Geen

		<p>van droogte schade. Bij verminderde natschade kan ik me weinig voorstellen, het land is mogelijk minder nat in het najaar en de winter waardoor er makkelijker geoogst zou kunnen worden in de nattere najaren. Echter weegt dit niet op tegen de te verwachten droogte schade.</p> <p>2. Schade door droogteschade moet daarom goed geregeld worden, en dan niet alleen op grond in eigendom, maar ook de overige kosten op bedrijfsniveau. Hoe wordt hiermee omgegaan?</p> <p>3. Hoe is het geregeld met het gebruik van de landbouwgronden, mag bemesting en gebruik van gewasbescherming ongewijzigd worden voortgezet of gelden er straks beperkingen op de gronden die in het grondwaterbeschermingsgebied liggen? Worden er teelten verboden (mede irt verplichte gewasdiversificatie)?</p> <p>4. Bij de monitoring van de grondwaterstanden moet over meerdere jaren ook de gewasopbrengst in beeld gebracht worden om een goede referentie waarde te hebben voordat er gepompt gaat worden.</p> <p>5. Ik maak me zorgen over zetting van onze, stallen en erfverharding. Door de mogelijke inklinking van de verschillende ondergronden waar onze gebouwen op gebouwd zijn, is het misschien mogelijk dat onze gebouwen en of erfverharding gaat verzakken. Dit krijgt onvoldoende aandacht in de planMER,</p>	<p>2. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>3. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>4. Onderdeel van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is het opstellen van een monitoringsplan voor de winning Vriezenveen-Daarle om de effecten op de omgeving te meten. Een nulmeting dient daarin ook opgenomen te worden.</p> <p>5. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6. Kosten van zetting zijn meegenomen in de planMER en nader toegelicht in de MKBA in Bijlage 12 bij de planMER.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de winning. De uitkomsten zijn opgenomen in een</p>
--	--	--	---	---

		<p>kosten zijn ook niet in beeld gebracht. Ik pleit voor goede monitoring van huidige situatie.</p> <p>6. Vindt u niet dat een andere locatie meer geschikt is vanwege de benodigde toevoegingen voor het zuiveren van het grondwater om het geschikt voor consumptie te maken?</p> <p>7. Met de komst van drinkwaterwinning wordt er veel landbouw grond buiten gebruik genomen worden, dit zal in eerste instantie een prijsopdrijvend effect hebben op de grondmarkt, op de langere termijn denk ik dat de waarde van de gronden in het wingebied flink minder waard zullen worden door de negatieve kanten welke bij waterwinning horen. Hoe staan banken hier tegenover, ook bij het regelen van investeringen? Wordt dit meegenomen in de schadeloosstelling?</p> <p>8. Kunt u toelichting geven hoe de peilopzet bij Engbertsdijkvenen zich verhoudt tot de drinkwaterwinning en er geen effect wordt berekend?</p>	<p>6. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 2</p> <p>7. zie indiener 21, vraag en antwoord nummer 8. De schaderegeling dient met Vitens overeengekomen te worden. Daartoe is een onafhankelijke AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) ingesteld met als opdracht onderzoeken naar droogteschade uit te voeren en advies uit te brengen aan betrokken partijen.</p> <p>8. zie indiener 6, vraag en antwoord nummer 5.</p>	<p>addendum bij het PlanMER.</p> <p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar de effecten van winning in Vriezenveen-Daarle op N2000 gebieden. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het planMER.</p>
24	Loonbedrijf Holland	<p>1. Op ons bedrijf zullen we naar verwachting droogteschade ondervinden van de winning in Vriezenveen-Daarle. We hebben naast ons landbouwbedrijf een loonbedrijf. Wanneer er verdroging in het gebied optreedt zal de productie van de grond sterk afnemen. De boeren hebben</p>	<p>1. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 1.</p>	<p>Geen</p>

		<p>minder te oogsten. Wat bij ons resulteert in een flinke inkomstenderving vooral in de zomermaanden. Ook zal droogte in het seizoen schadelijk zijn voor onze gewassen, aardappelen, maïs en gras.</p> <p>2. Verder zijn we bang voor verzakking van de gebouwen. Ons huis is niet op de vaste grond gebouwd maar op een betonnen ringbalk. Tussen de vaste grond en de fundering zit nog veen. Wanneer dit indroogt zullen er hoogstwaarschijnlijk verzakkingen optreden. Vooral in het veenschap wat tijdens de ruilverkaveling is blijven liggen is nog goede grasgrond wanneer dit uitdroogt zal naar verwachting de berijdbaarheid afnemen. Ook zal het veen inklinken en in de zomer het gevaar voor veenbrand toenemen.</p> <p>3. We hebben de meeste grond in het zoekgebied liggen. Wanneer de productie van de grond afneemt is de grond ook minder waard wanneer we het bedrijf willen verplaatsen of verkopen.</p>	<p>2. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6.</p> <p>3. zie indiener 21, vraag en antwoord nummer 8.</p>	<p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de winning. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.</p> <p>Geen</p>
25	LTO Noord afd. Tubbergen	<p>1. LTO Noord afdeling Tubbergen is niet betrokken bij zoektocht drinkwaterwinning Twente-Achterhoek.</p> <p>2. Er is geen correcte nulmeting voor het invloedsgebied van de winning in Manderveen.</p>	<p>1. Wij hebben inwoners binnen het zoekgebied zo goed mogelijk geïnformeerd via krant, huis-aan-huis bladen en de website. Daarnaast zijn er diverse informatiebijeenkomsten georganiseerd. Gemeenten en terreinbeherende organisaties zijn betrokken in een klankbordgroep. In de uitwerking van het besluit door Vitens zullen de belangen van de stakeholders in het gebied betrokken worden.</p> <p>2. Onderdeel van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is het opstellen van een monitoringsplan voor de winning Mander om de effecten van de reductie te meten. Een nulmeting dient daarin ook opgenomen te worden.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p>

		<p>3. De Bodemkartering is te grof mazig 2,5 ha voor dit gebied met een zeer complexe bodemopbouw.</p> <p>4. Na het verplaatsen van de winning van Manderheide naar Manderveen, is er nog steeds geen nieuwe droogteschade regeling. Er wordt nog steeds op de oude regeling uitbetaald. Dit zorgt voor veel onrust in het gebied. Is ACSG bij machte om een gedegen regeling op te stellen in overleg met betrokken partijen?</p> <p>5. De droogteschade kan niet een op een worden verrekend met de natschade, hier spelen meerdere factoren een rol zoals: gepompte kuubs water in groeiseizoen, klimaat, al reeds verbeterde afwatering en grondverbetering.</p> <p>6. Hoe wordt er omgegaan met de winning aan de Duitse zijde(WAZ) in dezelfde 'slenk van Reutum'. In de PlanMER wordt niet ingegaan op hoeveel m3 er wordt gewonnen bij WAZ in Duitsland, in hetzelfde invloedsgebied.</p> <p>7. Door de Waterwinning daalt het organische stof in de grond en inklinking van veenhoudende grond en treedt verzuring op (onderzoek Alterra).</p> <p>8. Onze leden en grondgebruikers/ eigenaren worden benadeeld in hun bedrijfsontwikkeling door</p>	<p>3. Deze zienswijze heeft betrekking op het langlopende schadeonderzoek. Niet op voorliggende planMER. In de planMER zijn de effecten van de winning Mander globaal in beeld gebracht ten opzichte van de effecten van winning op andere locaties. Daarbij zijn de meest recente bodemkaarten gebruikt.</p> <p>4. Deze zienswijze heeft betrekking op het langlopende schadeonderzoek. Niet op voorliggende planMER. Niettemin hebben wij nadere informatie opgevraagd bij de ACSG om na te gaan waarom de doorlooptijd van het onderzoek lang is. Er wordt niet afgeweken van de normale procedure. Dit soort onderzoeken duurt lang omdat de relatie tussen grondwaterstandsverlaging en schades op individuele landbouwbedrijven complex is. Bovendien is het schadeadvies altijd maatwerk en dient het nauwkeurig te zijn. Snelheid en nauwkeurigheid gaan niet altijd samen.</p> <p>5. Vitens is verantwoordelijk voor de uitwerking van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente. Onderdeel daarvan is het monitoren wat de gevolgen zijn van de reductie. Bij de uitwerking zullen de belangen van stakeholders in het gebied betrokken worden.</p> <p>6. In de planMER zijn de milieueffecten van de potentiële winlocaties (waaronder Mander) binnen het zoekgebied doorgerekend. Andere onttrekkingen in de omgeving zijn als autonome situatie meegenomen in het model.</p> <p>7. Alterra heeft, conform het advies van de commissie m.e.r., nader uitgezocht wat de invloed van de winning in Vriezenveen-Daarle is op veenoxidatie en maaiveldval. Dit is niet uitgezocht voor Mander, omdat het om een bestaande winning gaat.</p> <p>8. De schaderegeling dient met Vitens overeengekomen te worden. Daartoe is een</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	--	---	---

	<p>kostprijsverhoging en nadelig effect op de kringloopwijzer.</p> <p>9. Boeren mogen op geen enkele manier benadeeld worden door mogelijke invloed van de waterwinning op de beheerplannen rond de Natura 2000 gebieden.</p> <p>10. Wat doen ondergrondse waterstromingen op Natuur en Landbouw? Vooral in dit gebied.</p> <p>11. Voor de landbouw relevante teelten van gewassen en bedrijfsvoeringen moeten mogelijk blijven.</p> <p>12. Waterwinning kan negatieve invloed hebben op gebouwen in het gebied (duurdere bouwkosten) en schade aan gebouwen door inklinkend veenhoudende grond.</p> <p>13. Wateraanvoer is niet mogelijk in dit gebied, er moet gekeken worden naar andere maatregelen om de schade te beperken voor de grondgebruikers.</p> <p>14. Wat zijn de gevolgen als de winning wordt stilgezet en eventuele schade.</p>	<p>onafhankelijke AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) ingesteld met als opdracht onderzoeken naar droogteschade uit te voeren en advies uit te brengen aan betrokken partijen. Pas nadat de winning wordt gereduceerd ontstaan een situatie waarover partijen (agrariers en Vitens) nadere afspraken kunnen maken. Wij verwachten dat dit pas zal ontstaan nadat er een winning in Vriezenveen-Daarle operationeel is.</p> <p>9. In het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is opgenomen dat door middel van monitoring het effect van de reductie van winning Mander op zowel watervoerendheid als ecologie gevolgd moet worden. Na enkele jaren moet in een evaluatie gezamenlijk geconcludeerd worden of verdere reductie zinvol is, of dat de volledige hoeveelheid van 3 mln m³/jr opnieuw gewonnen kan worden.</p> <p>10. In de planMER zijn de effecten van de winning op macro niveau beoordeeld. De effecten van Mander op de landbouw zijn uitgewerkt in hoofdstuk 8 en de effecten op natuur in hoofdstuk 7. Een nadere systeembijbeschrijving van dit gebied is te vinden op: http://edepot.wur.nl/404840</p> <p>11. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>12. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6.</p> <p>13. Samen met het waterschap zijn de mogelijkheden voor mitigatie bekeken. Veel mitigatiemogelijkheden in het gebied zijn al benut. Er zal gemonitord worden wat de effecten zijn van de reductie van de winning Mander van 3 miljoen m³/jaar naar 2 miljoen m³/jaar.</p> <p>14. Zie indiener 16, vraag en antwoord nummer 5.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	---	--	---

26	A. Slettenhaar	<p>1. Het grootste probleem voor ons bedrijf zou zijn als de pompputten bij ons op de huiskavel zouden komen. Dit zou voor ons grote gevolgen hebben , minder grond voor de koeien betekent moeilijker of zelfs helemaal geen weidegang meer. Dit alles zal grote ook financiële gevolgen hebben (ook irt wet grondgebondenheid).</p> <p>2. Bovenstaande geldt ook voor onze veldkavel naast onze huiskavel. Mocht u deze nodig hebben dan zullen we wel vervangende grond weer moeten hebben. En dit geldt ook voor eventuele aanleg of verbreding van sloten.</p> <p>3. En dan hebben we nog de droogteschade die op zal treden hoe wordt dit vergoed?</p> <p>4. En wat gebeurt er met de funderingen en met de Tennet masten die in de veengrond staan.</p> <p>5. Mogen we de grond nog normaal bemesten. Mogen we alle gewasbeschermingsmiddelen nog wel gebruiken? Mogen alle teelten nog?</p>	<p>1. Zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>2. Vitens is verantwoordelijk voor de uitwerking van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente. Onderdeel daarvan is het bepalen van de exacte locatie van het puttenveld en het uitwerken van de wateraanvoermogelijkheden. Bij de uitwerking daarvan zullen de belangen van stakeholders in het gebied betrokken worden.</p> <p>3. zie indiener 22, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>4. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6. De specifieke effecten op de masten van Tennet kunnen in de projectMER nader beoordeeld worden.</p> <p>5. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de winning. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.</p> <p>Geen</p>
27	Gem. Tubbergen	<p>Stemt in met het planMER besluit, maar wil wel een aantal zaken verduidelijkt hebben:</p> <p>1. Wat is de invloed van de waterwinning in Mander op de Slenk</p>	<p>Wij danken u voor het onderschrijven van het besluit.</p> <p>1. In de planMER zijn de effecten van de winning op</p>	<p>Geen</p>

		<p>van Reutum en de stuwwal Ootmarsum (dit is een zogenaamd "hoger liggend systeem" en hierdoor minder duurzaam):</p> <p>2. Wat is de invloed van de Duitse waterwinning aan de Nederlandse zijde (dit gebeurt namelijk vanuit hetzelfde waterreservoir);</p> <p>3. Meer inzicht geven in de werking van het systeem door meer monitoring en onderzoek;</p> <p>4. Wat zijn de gevolgen voor enerzijds verdroging en anderzijds vernatting voor landbouw en natuur;</p> <p>5. De werkgroep Water uit Mander gis belangrijke speler in het gebied beter te betrekken bij alle ontwikkelingen.</p> <p>6. Een goede "Regeling Schadeloosstellingen" voor de gedupeerden in het gebied;</p> <p>7. Wat zijn de gevolgen voor specifiek de N2000 met de bijbehorende natuurdoelstellingen (ook gezien de</p>	<p>macro niveau beoordeeld. De effecten van Mander op de landbouw zijn uitgewerkt in hoofdstuk 8 en de effecten op natuur in hoofdstuk 7. Een nadere systeembijbeschrijving van dit gebied is te vinden op: http://edepot.wur.nl/404840</p> <p>2. In de planMER zijn de milieueffecten van de potentiële winlocaties (waaronder Mander) binnen het zoekgebied doorgerekend. Andere onttrekkingen in de omgeving zijn als autonome situatie meegenomen in het model.</p> <p>3. Een nadere systeembijbeschrijving van dit gebied is te vinden op: http://edepot.wur.nl/404840. In het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is opgenomen dat door middel van monitoring het effect van de reductie van winning Mander op zowel watervoerendheid als ecologie gevolgd moet worden. Na enkele jaren moet in een evaluatie gezamenlijk geconcludeerd worden of verdere reductie zinvol is, of dat de volledige hoeveelheid van 3 mln m3/jr opnieuw gewonnen kan worden.</p> <p>4. De effecten van de winning op landbouw zijn beschreven in paragraaf 8.6 en op natuur in paragraaf 7.2.5 in de planMER. Door middel van monitoring zullen de effecten van de reductie van Mander beoordeeld worden.</p> <p>5. Vitens is verantwoordelijk voor de uitwerking van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente. Bij de uitwerking daarvan zullen de belangen van stakeholders in het gebied betrokken worden.</p> <p>6. Deze zienswijze heeft betrekking op de schaderegeling en niet op voorliggende planMER. De schaderegeling dient met Vitens overeengekomen te worden (conform Waterwet). Daartoe is een onafhankelijke AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) ingesteld met als opdracht onderzoeken naar droogteschade uit te voeren en advies uit te brengen aan betrokken partijen.</p> <p>7. De effecten van winning Mander op natuur zijn beschreven in paragraaf 7.2.5 in de planMER. Het</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	---	--	---

		<p>forse investeringen die er al gedaan zijn in het gebied wat betreft de waterhuishouding);</p> <p>8. Wat zijn de overige gevolgen van het doorgaan met drinkwateronttrekking in het gebied.</p>	<p>achterliggende expertrapport is te vinden op: http://edepot.wur.nl/404840. Het effect van de reductie van de winning op zowel watervoerendheid als ecologie zal gemonitord worden bij uitvoering van het besluit.</p> <p>8. Effecten van Mander op (grond)watersysteem en bodem staan beschreven in paragraaf 6.6, effecten op ruimtelijke ordening en grondwaterbescherming staan beschreven in paragraaf 9.6, effecten op landschap cultuurhistorie en archeologie zijn opgenomen in paragraaf 10.5, effecten drinkwaterproductie in hoofdstuk 11. Op blz. 532 is een samenvattende beschouwing gegeven van de effecten van Mander.</p>	Geen
28	LTO Noord	<p>1. De zoektocht naar watenwinlocaties is vanwege die veelheid aan belangen complex. Dat stelt hoge eisen aan het proces. Wij constateren dat dit proces niet vlekkeloos is verlopen. Mevrouw Marga Kool geeft in haar advies van november 2016 een aantal aanbevelingen over het te volgen proces. Zij beveelt een zorgvuldige, gefaseerde en stapsgewijze aanpak aan. Zij adviseert te kiezen voor een methode van geïntegreerde gebiedsontwikkelingsprojecten. Daarnaast de Zoektocht in te bedden in de constellatie van Samen Werkt Beter (SWB). Wij onderstrepen deze aanbevelingen van harte.</p> <p>2. LTO constateert dat uitkomsten van berekeningen met model worden betwist. Specifiek rondom de hydrologische modellering stelt LTO Noord (ondersteund door emeritus hoogleraar Cees van den Akker) de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In vrij afwaterende gebieden kunnen de effecten van een winning verder reiken dan enkele kilometers en wel uitstrekken 	<p>1. Wij hebben inwoners binnen het zoekgebied zo goed mogelijk geïnformeerd via krant, huis-aan-huis bladen en de website. Daarnaast zijn er diverse informatiebijeenkomsten georganiseerd. Gemeenten en terreinbeherende organisaties zijn betrokken in een klankbordgroep. In de uitwerking van het besluit door Vitens zullen de belangen van de stakeholders in het gebied betrokken worden. Wij zullen de inbedding in Samen Werkt Beter overwegen.</p> <p>2. Wij zijn bekend met de theorie van prof. Van den Akker over het effect van grondwateronttrekkingen en de inhoudelijke discussie die daarover wordt gevoerd tussen wetenschappelijk onderzoekers. Wij zien op basis van de huidige inzichten geen aanleiding om de beschouwingen van prof. Van den Akker mee te nemen in de effectbeoordeling.</p> <p>De wijze waarop de interactie tussen grond- en oppervlaktewater is berekend is toegelicht in paragraaf</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p>

		<p>tot 6 á 7 km</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het is onduidelijk hoe de relatie tussen oppervlaktewater en grondwater is gemodelleerd - Hoe is omgegaan met de niet-lineaire relatie tussen grondwaterstand en wateraanvoer? - Hoe zijn de drainage en infiltratie weerstand bepaald? Deze bepalen in hoge mate de verlaging van grondwaterstanden en de grootte van het invloedsgebied. - De berekeningswijze van de stroombanen (intrekgebieden) is onduidelijk. - Zijn in de PlanMER de cumulatieve effecten onderzocht van bestaande winningen met beoogde nieuwe locaties? <p>3. Als er eenmaal een keuze is gemaakt voor de waterwinlocaties dan zullen de daadwerkelijke effecten nauwkeurig moeten worden vastgesteld. Dat begint bij een goede nulmeting en een gedegen monitoringsprogramma van de effecten. Het is belangrijk dat deskundigen en belanghebbende partijen hier bij nauw worden betrokken.</p> <p>LTO Noord heeft een advies opgesteld voor het vervolgproces (bijlage bij zienswijze).</p>	<p>4.5 van bijlage 6. Relatie oppervlaktewater en grondwater in model: In het grondwatermodel is het oppervlaktewatersysteem geschematiseerd (peilen en in- en uittreeweerstand). Dit is standaard Modflow. Zie ook bijlage over het model in de PlanMER.</p> <p>Niet-lineair; Niet-lineairiteit is meegenomen door de schematisatie van .RIV bestanden. Ook dit is standaard Modflow.</p> <p>Drainage en infiltratieweerstanden zijn gevalideerd op basis van gemeten grondwaterstanden en fluxen naar oppervlaktewater.</p> <p>Stroombaanberekeningen zijn toegelicht in bijlage 6.</p> <p>De bestaande winningen zitten in het model. Een effectstudie naar cumulatieve effecten is niet uitgevoerd in de PlanMER.</p> <p>3. De planMER is opgesteld met als doel een afweging te maken over de geschiktheid van alternatieven (locaties en winhoeveelheden) voor drinkwaterwinning. Bij die afweging biedt een detaillering op bedrijfsniveau geen meerwaarde. In de projectMER worden door Vitens gedetailleerdere berekeningen voor winlocatie Vriezenveen-Daarle uitgevoerd. Bij de uitwerking zullen de belangen van stakeholders in het gebied betrokken worden. Onderdeel van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is het opstellen van een monitoringsplan voor de winning Vriezenveen-Daarle om de effecten op de omgeving te meten. Een nulmeting dient daarin ook opgenomen te worden.</p> <p>Wij danken u voor het constructief meedenken in de vormgeving van het vervolgproces. Wij zullen dit delen met waterbedrijf Vitens. Vitens is trekker van de projectMER en verantwoordelijk voor het gebiedsproces.</p>	<p>Geen</p>
--	--	--	---	-------------

		<p>4. De agrarische bedrijfsvoering moet onbelemmerd kunnen worden voortgezet. Het beslag op landbouwgrond moet tot een minimum worden beperkt. Negatieve effecten dienen te worden voorkomen door mitigerende en compenserende maatregelen.</p> <p>5. In de PlanMER zit een systeemfout: droogte- en natschade wordt met elkaar verrekend (blz 601, 602) om het landbouwkundig effect in financiële zin te bepalen. Dit is op macroniveau te verdedigen, maar op lokaal niveau niet. Dit kan voor een agrariër grote gevolgen hebben en we vinden dit een tekortkoming in de PlanMER.</p> <p>6. Het effect op de landbouw door terugbrengen van de winhoeveelheid bij Mander is niet in beeld gebracht in de PlanMER, dit vinden wij een gemis.</p>	<p>4. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 1. Zie indiener 3, vraag en antwoord 2 en 3. De effecten van waterwinning zijn in de planMER op macro niveau uitgerekend om winlocaties met elkaar te vergelijken. In de projectMER worden door Vitens gedetailleerdere berekeningen voor winlocatie Vriezenveen-Daarle uitgevoerd. Ook wordt verder uitgewerkt welke mogelijkheden er zijn om effecten te beperken. Met de eigenaren die schade ondervinden wordt in een aparte procedure door Vitens een schaderegeling overeengekomen op grond van de Waterwet. De onafhankelijke Advies Commissie Schade Grondwater (ACSG) voert daartoe een onderzoek uit naar de droogteschade brengt advies uit aan de betrokken partijen.</p> <p>5. Het doel van de planMER is om locaties op marco niveau met elkaar te vergelijken. De beoordeling van landbouweffecten is gedaan op basis van resultaten van berekeningen met het gangbare programma Waterlood 2007. Het is juist dat de effecten op lokale schaal en per agrariër gevolgen kunnen hebben, maar dit wordt in de projectMER nader in beeld gebracht. De uiteindelijke ligging van de winputten is daarin ook bepalend en dit is niet vastgelegd in de planMER. Dit wordt in de projectMER gedaan. Om in de projectMER voldoende speelruimte te creëren voor optimalisatie van ligging van het puttenveld is de ruimtelijke begrenzing in de planMER ruim gekozen.</p> <p>6. In de planMER is de te vergunnen hoeveelheid van 3 miljoen m³/jaar beoordeeld. In het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is opgenomen dat door middel van monitoring het effect van de operationele reductie van winning Mander op zowel watervoerendheid als ecologie gevolgd moet worden. Na enkele jaren moet in een evaluatie gezamenlijk geconcludeerd worden of verdere reductie zinvol is, of</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	--	---	-------------------------------------

		<p>7. We hebben zorgen over zetting als gevolg van de grondwaterstands­daling door winning in Vriezenveen-Daarle. De veenachtige ondergrond kan inklinken. We vinden dat er onvoldoende aandacht is voor dit aspect. Hoe wordt zetting en eventuele schade voorkomen? Zijn deze kosten meegenomen in de PlanMER?</p> <p>8. Zijn er beperkingen op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en mestgebruik en zo ja welke? Zijn er gewassen die niet meer geteeld mogen worden?</p> <p>9. Zijn er effecten van de winning Vriezenveen-Daarle te verwachten op Engbertsdijksvennen? Kunt u toelichting geven hoe de peilopzet bij Engbertsdijksvennen zich verhoudt tot de drinkwaterwinning en er geen effect wordt berekend?</p> <p>10. Zijn er effecten van de winning Mander op N2000 gebied Springendal. Met oog op PAS waardoor agrarisch belang in het geding is.</p>	<p>dat de volledige hoeveelheid van 3 mln m3/jr opnieuw gewonnen kan worden.</p> <p>7. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6. Met de eigenaren die schade ondervinden wordt een schaderegeling overeengekomen. De schaderegeling tussen Vitens en de individuele schadeleidende partij komt apart tot stand. Hiervoor is in de Waterwet een aparte regeling opgenomen. De onafhankelijke ACSG adviseert beide partijen over causaliteit en hoogte van de schade.</p> <p>8. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 2.</p> <p>9. zie indiener 6, vraag en antwoord nummer 5. Conform het advies van mw. Marga Kool is in het besluit over Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente opgenomen dat bij Vriezenveen-Daarle begonnen wordt met winnen van 3 mln m3/jr. Aan de hand van monitoring van omgevingseffecten van deze winning als die van Mander [...] kan met verloop van tijd bekeken worden of de hoeveelheid wordt opgevoerd tot max 5 mln m3/jr, gelijk wordt gehouden of wordt verminderd.</p> <p>10. De effecten van Mander op de landbouw zijn uitgewerkt in hoofdstuk 8 en de effecten op natuur in hoofdstuk 7. Een nadere systeembij­schrijving van dit gebied is te vinden op: http://edepot.wur.nl/404840 In het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is opgenomen dat door middel van monitoring het effect van de reductie van winning Mander op zowel watervoerendheid als ecologie gevolgd moet worden. Na</p>	<p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de winning. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.</p> <p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar de effecten van winning in Vriezenveen-Daarle op N2000 gebieden. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het planMER.</p> <p>Geen</p>
--	--	---	---	---

		<p>11. Is onderzocht of de noodzakelijke wateraanvoer in Vriezenveen-Daarle gerealiseerd kan worden? Is de dimensionering van het waterstelsel hierop berekend? Of vergt dit nog fysieke ingrepen?</p> <p>12. Door de onttrekking te splitsen tussen Daarle en Vriezenveen kunnen de grondwaterstandverlagingen in tussenliggend gebied groter zijn dan berekend. Wat zijn de te verwachten effecten voor landbouwkundig gebruik?</p>	<p>enkele jaren moet in een evaluatie gezamenlijk geconcludeerd worden of verdere reductie zinvol is, of dat de volledige hoeveelheid van 3 mln m3/jr opnieuw gewonnen kan worden.</p> <p>11. In de PlanMER zijn de mitigerende maatregelen op macro niveau doorgerekend door te bekijken of er voldoende water beschikbaar is (zie bijlage 21, onderzoek voorkeursalternatief, onderdeel waterbalans en waterbeschikbaarheid). De exacte invulling van de wateraanvoer (inrichting waterlopen en/of waterpartijen wordt bepaald in de projectMER.</p> <p>12. In de planMER is een zoekgebied vastgesteld waarbinnen de locaties van de winning gezocht moet worden. De exacte ligging van de onttrekking (putten) wordt bepaald in de projectMER waarbij in de projectMER meerdere locaties onderzocht worden. Daarbij worden ook gedetailleerde berekeningen van de omgevingseffecten uitgevoerd.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p>
29	Landschap Overijssel	<p>1. We kunnen ons op hoofdlijnen vinden in de conclusie van de planMER dat de omgeving Vriezenveen/Daarie geschikt is om een nieuwe winning te ontwikkelen. Ten aanzien van de huidige winning in Mander vinden wij de voorgestelde oplossingsrichting acceptabel.</p> <p>2. De winning in Vriezenveen-Daarle kan tevens als vliegwiel dienen om de ruimtelijke kwaliteit te versterken door een gebiedsontwikkeling (energielandschap) op gang te brengen. Het is belangrijk dat de lokale samenleving hiervan kan profiteren en er aandacht is voor meekoppelkansen.</p> <p>3. Daarnaast hebben we wel vragen rondom Wierdense Veld:</p>	<p>1. Wij danken u voor het onderschrijven van het besluit.</p> <p>2. In de planMER is veel aandacht besteed aan de kansen voor ruimtelijke kwaliteit op de potentiële winlocaties (zie ook Bijlage 11). Bij Daarle zijn bijvoorbeeld zonnevelden en energiegewassen benoemd als kans. De exacte locatie en inrichting van het puttenveld en zuiveringsgebouw is niet uitgewerkt in de planMER. Vitens wordt trekker van het vervolg (projectMER). Het inpassingsproces wordt een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor belangen van de stakeholders in het gebied.</p> <p>3. Het berekende invloedsgebied van de locatie Daarle-Vriezenveen ligt op grote afstand van het Wierdense</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan</p>

		<p>- Heeft een nieuwe winning Daarle/Vriezenveen ook geen effect als PAS maatregelen rondom Wierdense Veld worden getroffen?</p> <p>- Is er in de PlanMER rekening gehouden met het cumulatieve effect van Sallandse Heuvelrug en Daarle op Wierdense Veld (paragraaf 16.1.3)?</p> <p>4. De opbouw van de bodem bij Mander maakt het lastig om de effecten op natuur op voorhand te berekenen. Wij kunnen ons daarom vinden in de voorgestelde oplossingsrichting om de bron te reduceren tot 2 miljoen m³/jaar en de effecten daarvan op zowel terrestrische als aquatische natuur goed te monitoren. Uitgangspunt hierbij moet zijn dat wanneer een reductie 'zinnig' blijkt, er direct gekozen gaat worden voor verdere reductie van Mander, zonder dat dit opnieuw discussie teweeg brengt. Voor ons betekent 'zinnig' een significant positief effect op KRW en/of Natura 2000 doelen.</p> <p>5. Wie is er verantwoordelijk voor de monitoring van de reductie van Mander en hoe gaat de monitoring en evaluatie er uit zien? Hoe zorgen we voor een meetreeks die voldoende zekerheid geeft over de effecten van de reducties Hoe kan bijvoorbeeld worden uitgesloten dat positieve effecten veroorzaakt worden door andere ontwikkelingen dan de reductie van Mander (en andersom)?</p>	<p>veld. Op grond daarvan kan een significant hydrologisch effect op het Wierdense veld op voorhand worden uitgesloten, ook wanneer de hydrologische maatregelen zoals die nu zijn opgenomen in de Natura2000 gebiedsanalyse voor het Wierdense veld zouden zijn uitgevoerd. Naar aanleiding van de zienswijzen en het advies van de commissie m.e.r. is dit nadere onderbouwd in een aanvullend onderzoek. De effecten voor de locaties Sallandse heuvelrug en Daarle zijn niet in cumulatie beschouwd. Gezien de geringe effecten van beide locaties afzonderlijk zijn significante cumulatieve effecten niet te verwachten.</p> <p>4. In het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is opgenomen dat door middel van monitoring het effect van de reductie van winning Mander op zowel watervoerendheid als ecologie gevolgd moet worden. Na enkele jaren moet in een evaluatie gezamenlijk geconcludeerd worden of verdere reductie zinvol is, of dat de volledige hoeveelheid van 3 mln m³/jr opnieuw gewonnen kan worden.</p> <p>5. Vitens is verantwoordelijk voor de uitwerking van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente. Onderdeel daarvan is het monitoren wat de gevolgen zijn van de reductie van Mander. Bij de uitwerking zullen de belangen van stakeholders in het gebied betrokken worden. Wij zullen uw aanbevelingen doorgeven aan Vitens.</p>	<p>naar de effecten van winning in Vriezenveen-Daarle op N2000 gebieden. De uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het planMER.</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	---	--	--

		<p>Vorm een 'kernteam monitoring' en betrek daarbij alle partners uit Samen Werkt Beter. Voorafgaand aan de monitoring ook synthese te vinden tussen de verschillende talen en inzichtelijk te maken hoe de belangenafweging plaatsvindt.</p> <p>6. Een vraag die bij ons leeft is hoe we in de monitoring en evaluatie omgaan met de winning in Duitsland vlakover de grens. Inclusief een mogelijke toename of afname van de onttrekking aldaar.</p>	<p>6. zie indiener 27, vraag en antwoord nummer 2.</p>	<p>Geen</p>
30	Gem. Hellendoorn	<p>1. Proces is niet soepel verlopen. De communicatie naar het gebied en naar de gemeente was niet optimaal. Gemeente heeft wel inbreng geleverd, maar bij inwoners leefde het gevoel dat ze niet gehoord waren. Te lang te weinig bekend.</p> <p>2. Het collega van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hellendoorn onderschrijft het belang van een goede drinkwaterwinning en kan onder voorwaarden instemmen met de winning van drinkwater in het gebied Vriezenveen/Daarle.</p> <p>3. Bestaande (agrarische) bedrijven in het gebied mogen niet beperkt worden in hun bedrijfsvoering en hun plannen voor verdere bedrijfsontwikkeling of hiervoor gecompenseerd worden.</p> <p>4. Wij vinden dat er sprake dient te zijn van een zorgvuldig proces in het gebied Vriezenveen-Daarle. De functies van drinkwaterwinning passen niet binnen het nu geldende bestemmingsplan, daartoe</p>	<p>1. Wij hebben inwoners binnen het zoekgebied zo goed mogelijk geïnformeerd via krant, huis-aan-huis bladen en de website. Daarnaast zijn er diverse informatiebijeenkomsten georganiseerd. Gemeenten en terreinbeherende organisaties zijn betrokken in een klankbordgroep. In de uitwerking van het besluit door Vitens zullen de belangen van de stakeholders in het gebied betrokken worden.</p> <p>2. Wij danken u voor het onderschrijven van het besluit.</p> <p>3. zie indiener 3, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>4. Zodra het besluit definitief is en het voorlopige intrekgebied voor de nieuwe drinkwaterwinning in Vriezenveen-Daarle is vastgelegd in de Omgevingsvisie en -verordening, dient deze inderdaad binnen de wettelijke termijn van 1 jaar over te worden genomen in</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>

		<p>dient het aangepast te worden. Gemeente heeft hierin een actieve rol. Verder betekent het dat via een gebiedsproces op basis van het nu aan te wijzen waterintrekgebied dienen alle aspecten in beeld gebracht dienen te worden die invloed kunnen hebben op de drinkwaterwinning met daarbij vanaf het begin een directe betrokkenheid van bewoners en bedrijven. De gemeente Hellendoorn wenst vertegenwoordigd te zijn in deze projectstructuur. Over de kosten van inbreng door de gemeente Hellendoorn dienen bij aanvang nadere afspraken gemaakt te worden.</p> <p>5. Wij zien als correcte uitgangspunten dat, voorafgaand aan een keuze van een precieze winlocatie binnen het waterintrekgebied eerst alle belangen zeer zorgvuldig in beeld worden gebracht van in ieder geval de landbouw, de recreatiebedrijven, de overige bedrijven, economie, de aanwezige bodemverontreinigingen, natuur (flora en fauna), verkeer en water maar ook de belangen van een goede drinkwaterwinning. Vanuit deze uitgangspunten kan een verder verfijning van de winlocaties plaatsvinden.</p> <p>6. Wij vinden dat er sprake moet zijn van een zorgvuldige planontwikkeling. Nadat de locatie(s) precies bepaald zijn wordt het plan verder ontwikkeld. Te beginnen met het zorgvuldig bepalen van een nul-situatie, uitgangspunt voor het monitoren van de gevolgen van de drinkwaterwinning in het gebied. Monitoring van de gevolgen van de</p>	<p>het gemeentelijk bestemmingsplan.</p> <p>De inrichting van het waterwingebied (puttenveld) is niet uitgewerkt in de planMER. Vitens wordt trekker van het vervolg (projectMER). In de projectMER wordt door Vitens het puttenveld optimaal ingepast en worden gedetailleerdere effectberekeningen voor winlocatie Vriezenveen-Daarle uitgevoerd. Het inpassingsproces wordt een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor belangen van de stakeholders in het gebied. Wij zullen uw aandachtspunten meegeven aan Vitens.</p> <p>5. Vitens is verantwoordelijk voor de uitwerking van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente. Dat gebeurt in de projectMER. Onderdeel daarvan is het bepalen van de exacte locatie van het puttenveld in Vriezenveen-Daarle. Bij de uitwerking daarvan zullen de belangen van stakeholders in het gebied betrokken worden.</p> <p>6. Onderdeel van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente is het opstellen van een monitoringsplan voor de winning Vriezenveen-Daarle om de effecten op de omgeving te meten. Een nulmeting dient daarin ook opgenomen te worden.</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	--	--	--	-------------------------

	<p>drinkwaterwinning is van groot belang.</p> <p>7. Hinder en/of schade door de winning dient zoveel mogelijk voorkomen te worden door maatregelen in het gebied en waar nodig via een schadevergoeding.</p> <p>8. Een geactualiseerd waterhuishoudingsplan dient zeer binnenkort opgesteld te worden om gevolgen en maatregelen in beeld te brengen, zoals waterinlaat (vanuit het op te stellen waterakkoord), waterbuffers om water vast te houden met zo nodig voorzieningen voor een vertraagde afvoer van het teveel aan water.</p> <p>9. In het geval dat de winlocaties leiden tot aanpassing van huiskavels bij boerderijen, dan dient er ruimte, tijd en geld te zijn om een traject van kavelruil te starten om hinder en/of schade te voorkomen. Daarbij dient dan ook een verplaatsing van een agrarisch bedrijf uit het gebied bespreekbaar te zijn om op die wijze de huiskavels van de "resterende" bedrijven zo groot mogelijk te houden en daarmee juist te komen tot structuurverbetering voor de agrarische bedrijven.</p> <p>10. De Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving op basis van de Omgevingsvisie Overijssel is van toepassing. Het zuiveringsgebouw dient op een goede plaats gerealiseerd te worden met een goede landschappelijke</p>	<p>7. Onderdeel van de projectMER wordt het verder uitwerken van mitigerende maatregelen om effecten van de winning te reduceren. Een eventuele schaderegeling dient met Vitens overeengekomen te worden. Daartoe hebben de provincies een onafhankelijke Advies Commissie Schade Grondwater (ACSG) ingesteld met als opdracht onderzoeken naar droogteschade uit te voeren en advies uit te brengen aan betrokken partijen.</p> <p>8. In de PlanMER zijn de mitigerende maatregelen op macroniveau doorgerekend door te bekijken of er voldoende water beschikbaar is (zie bijlage 21, onderzoek voorkeursalternatief, onderdeel waterbalans en waterbeschikbaarheid). De exacte invulling van de wateraanvoer (inrichting waterlopen en/of waterpartijen wordt bepaald in de projectMER.</p> <p>9. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 1.</p> <p>10. In de planMER is veel aandacht besteed aan de kansen voor ruimtelijke kwaliteit op de potentiële winlocaties (zie ook Bijlage 11). Bij Daarle zijn bijvoorbeeld de recreatieve routes benoemd als kans. De exacte locatie en inrichting van het puttenveld en</p>	<p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p> <p>Geen</p>
--	---	---	---

		<p>inpassing van het gebouw in de nieuwe omgeving. Compensatie kan ook geboden worden in de vorm van bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - recreatieve routes via Slagenweg; - het realiseren van een fietspad tussen Daarle en Daarlerveen; - het realiseren van de kleibodem in de recreatieplas bij recreatieterrein De Tolplas; - het herstel van de schaapskooi aan de Watertorenweg inclusief rustpunt en infocentrum voor de ontwikkeling van de drinkwaterwinning dicht bij de nieuwe winning en dicht bij de oude watertorens; - het realiseren van een verzamelpunt/startpunt van recreatieve routes vanaf het cultuurhuis in Daarlerveen. <p>11. Daarle en Daarlerveen kennen een dorpsontwikkelingsplan. In dit dorpsontwikkelingsplan staan onderwerpen die de bevolking graag gerealiseerd ziet. Er dient ook compensatie gegeven te worden in de vorm van een bijdrage aan de uitvoering van dit dorpsontwikkelingsplan via een nader in te vullen streekrekening gevoed via een bijdrage per m3 gewonnen drinkwater. Wij vinden dat er ruimte moet zijn voor een breder ruimtelijk plan.</p> <p>12. Gevolgen van zetting van veengrond door de winning dient gemonitord te worden en waar nodig gecompenseerd.</p>	<p>zuiveringsgebouw is niet uitgewerkt in de planMER. Vitens wordt trekker van het vervolg (projectMER). Het inpassingsproces wordt een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor belangen van de stakeholders in het gebied.</p> <p>11. In het onderzoek Ruimtelijke Kwaliteit, onderdeel van de planMER, is kennis genomen van het Dorpsontwikkelingsplan. In de uitwerking van het besluit over de Zoektocht drinkwatercapaciteit Twente zal Vitens de belangen van stakeholders in het gebied betrekken. Op welke manier er bijgedragen wordt aan ontwikkelingen in het gebied zal dan besproken worden. Het realiseren van win-wins in drinkwaterwingebieden vinden wij belangrijk. Hiervoor verwijzen wij naar: http://www.overijssel.nl/thema's/water/inspiratieboek/</p> <p>12. zie indiener 1, vraag en antwoord nummer 6.</p>	<p>Geen</p> <p>Er is nader onderzoek gedaan naar oxidatie van veengrond, daling van maaiveld en invloed van de winning. De</p>
--	--	--	---	--

				uitkomsten zijn opgenomen in een addendum bij het PlanMER.
--	--	--	--	--